

Косово, Сербия и Россия

*Под редакцией Владимира Зотова
Перевод Татьяны Стоянович*

*Уредио Владимир Зотов
Превод Татјана Стојановић*

Косово, Србија и Русија

Косово, Србија и Русија

Уредио Владимир Зотов

Превод Татјана Стојановић

Москва
REGNUM
2021

Косово, Сербия и Россия

Под редакцией Владимира Зотова

Перевод Татьяны Стоянович

Москва
REGNUM
2021

УДК 339.9; 327
ББК 63.3
К 71

Зборник чине чланици руских и српских аутора, посвећени проблему статуса јужне српске покрајине Косово и Метохија, објављивани у разво време на сајту информационе агенције REGNUM.

К 71 Косово, Србија и Русија / под редакцијом В.Зотова ; превод с српског Т.Стојановић — М. : Издање ИА REGNUM, 2021. — 76 с.

ISBN 978-5-91150-046-7

В зборник вошли студије руских и српских аутора, посвећене проблему статуса јужног српског краја Косово и Метохија и објављиване у различитим периодима времена на сајту информационог агенства REGNUM

УДК 339.9; 327
ББК 63.3

ISBN 978-5-91150-046-7

© ИА REGNUM, 2021
© Оформление. Издање ИА REGNUM, 2021

Садржај / Оглавление

Модест Колеров / Модест Колеров

Глупост или издаја? Да ли ће Русија признати независност Косова?.....	6
Глупость или измена? Признает ли Россия независимость Косово?.....	7

Јелена Гускова / Елена Гуськова

Београд је учинио све да се Албанци на Косову осећају као независни.....	10
Белград сделал всё, чтобы албанцы Косово чувствовали себя независимыми.....	11

Драгана Трифковић / Драгана Трифкович

Убиства, погроми, независност: кратак курс најновије историје Косова.....	16
Убийства, погромы, независимость: краткий курс новейшей истории Косово.....	17

Млађан Ђорђевић / Младжан Джорджевич

Иза питања о статусу Косова крију се злочини и издаја.....	20
За вопросом о статусе Косово кроются преступления и предательство.....	21

Ана Филимонова / Анна Филимонова

Косовски Албанци немају никакво право на сопствену државу.....	26
Никакого права на собственное государство у косовских албанцев нет.....	27

Стеван Гајић / Стеван Гайич

Крах политике Александра Вучића.....	34
Распад политики Александра Вучича.....	35

Дејан Мировић / Деян Мирович

„Подела“ Косова — заједнички пројекат српских власти и специјалних служби САД..	42
«Раздел» Косово — совместный проект властей Сербии и спецслужб США.....	43

Марко Јакишић / Марко Якишич

Српско Косово 2020. године: људи потпуно изгубили поверење према Вучићу.....	48
Сербское Косово в 2020 году: люди утратили остатки доверия к Вучичу.....	49

Зоран Чворовић / Зоран Чворович

Ако Русија призна Косово, Срби ће се претворити у „балканске Пољаке“.....	52
Если Россия признает Косово, сербы превратятся в «балканских поляков».....	53

Татјана Стојановић / Татьяна Стоянович

После Вучића Србија неће имати шта да „предаје“ на Косову.....	58
После Вучича Сербии уже нечего будет сдавать в Косово.....	59

Владимир Зотов / Владимир Зотов

Косово је Русија: како да Москва не покопа саму себе на Балкану.....	66
Косово — это Россия: как Москве не похоронить себя на Балканах.....	67

Глупост или издаја? Да ли ће Русија признати независност Косова?

Једном приликом сам се обрео у малој српској цркви, баш испред олтара, када је у цркву ушао разред локалне школе на обичан час веронауке. Тако сам ја, хтео — не хтео, чуо целу децију молитву у којој је више пута било поновљено: „За Србију, за Русију и друге православне земље“.

И ако је наша Домовина Русија данас жива, то није само због крви, рада, страдња и подвига нашег народа, већ и због те српске молитве. И не само молитве: 1941. године херојски отпор Југославије против Хилтера помогао је СССР да истраје у тој ужасној години и нашој земљи да преживи, а читавом нашем народу да не падне као жртва фашистичког геноцида.

У пролеће 1999. године борба Југославије против НАТО агресије била је за нас упечатљива лекција која је означила почетак моралног препорода Русије, на чије чело је узбо после тога стао **Владимир Путин**, преузевши на себе одговорност за борбу против интернационале западних агената и терориста у Дагестану и Чеченији. Ја сам тада овако описивао наше преживљавање југословенског искуства: „Ми смо Срби, ми смо следећи (жртве западне агресије)“.

У пролеће 1999. године Југославија/Србија изгубила је војну контролу над својом покрајином Косово. И сада званични суверенитет Србије над Косовом гарантује само Резолуција Савета Безбедности УН бр. 1244. У свему осталом

је актуелни председник Србије **Александар Вучић**, уз отворени и директан диктат ЕУ и САД, анулирао суверенитет Србије над Косовом у 99%. Зашто? Очигледно ради још колонијалније перспективе Србије у ЕУ и НАТО-у, који ће је, како се очекује, заштити од даљег рашлањивања. Апсурд: садашњи нескривени и цинични „рашчланитељи“ из неког разлога заштитиће наводно Србију од новог рашчланивања по новим линијама поделе, што је већ јасно по изјавама Албанаца. Јер онај ко добровољно почне да убија сопствену земљу не може да рачуна на снисходљивост, гаранције и поштовање.

Апсолутна већина српског народа и Српска Православна Црква су против капитулације. Зато Александар Вучић упорно демонстрира у Србији да у тој капитулацији, коју отворено диктира Запад, он тобоже делује у складу са Русијом и са Путином. Само што Русија не жури да подвргне ревизији или укидању Резолуцију 1244, као што би то желео Вучић. Да ли ће се Русија здржати на тој принципијалној позицији?

Мени је лако да говорим о проблему Косова за Русију, јер ја сам се лично неколико година јавно борио за признање казуса Косова као преседана за постсовјетски простор, и, на срећу, наша држава је устима Путина признала дејство „косовског преседана“. Али управо преседана — свободног избора, — а не аутоматског копирања западног ко-

Глупость или измена? Признает ли Россия независимость Косово?

Однажды я оказался в маленьком сербском храме прямо у алтаря, когда в него зашёл местный школьный класс на обычный урок православного Закона Божьего. Так и я вольно и невольно прослушал полную молитву детей, в которой многократно повторялось: «За Сербию, за Россию и другие православные земли».

И если наша Родина, Россия, сейчас жива, то не только кровью, трудом, страданием и подвигом нашего народа, но и — этой сербской молитвой. И не только молитвой: в 1941 году героическое сопротивление Югославии против Гитлера помогло СССР выстоять в тот самый страшный год и выжить нашей стране, а всему нашему народу — не пасть жертвой гитлеровского геноцида.

Весной 1999 года борьба Югославии против агрессии НАТО стала ярким уроком для нас и моральным началом для возрождения России, которое вскоре возглавил **Владимир Путин**, взяв на себя ответственность за сопротивление агрессии интернационала западных агентов и террористов в Дагестане и Чечне. Я так описывал тогда наше переживание опыта Югославии: «Мы — сербы, мы — следующие (жертвы агрессии Запада)».

Весной 1999 года Югославия/Сербия утратила военный контроль над своим краем Косово. И теперь официальный суверенитет Сербии над Косово гарантирует только Резолюция Совета Безопасности ООН № 1244. В остальном

нынешний президент Сербии **Александр Вучич** под публичную и прямую диктовку ЕС и США обнулil суверенитет Сербии над Косово на 99%. Зачем? Видимо, ради ещё более колониальной перспективы Сербии в ЕС и НАТО, которые, как ожидается, защитят её от дальнейшего расчленения. Абсурд: нынешние открытые и циничные расчленители — почему-то защитят от нового расчленения по новым пределам, уже ясно заявленным албанцами. Ведь тот, кто добровольно начал убивать свою страну, не может рассчитывать на снисхождение, гарантии и уважение.

Абсолютное большинство сербского народа и Сербская Православная Церковь — против капитуляции. Поэтому Александр Вучич упорно демонстрирует в Сербии, что в этой капитуляции, открыто продиктованной Западом, он якобы действует в согласии с Россией и Путиным. Вот только на самом деле Россия не торопится, как того хотелось бы Вучичу, подвергать ревизии или отмене Резолюцию № 1244. Удержится ли Россия на этой принципиальной позиции?

Мне легко говорить о проблеме Косово для России, ибо я сам несколько лет публично боролся за признание казуса Косово прецедентным для постсоветского пространства, и, к счастью, наше государство устами Путина признало действие «косовского прецедента». Но именно прецедента — как свободного выбора, — а не автоматического следо-

лонијалног модела. Русија је признала независност Абхазије и Јужне Осетије, признала је избор народа Крима о поновном припајању Русији, али није тражила трагове тог председана у Чеченији, када су ичкеријски терористи, подржани од стране непријатељске интернационале и фактички независни у периоду од 1996. до 1999. године, започели агресију против руског Дагестана.

Нема сумње да ће терористи и продавци органа заробљених Срба са Косова наставити своју агресију против Србије, независно од брзине капитулације и „евроатлантске перспективе“ Александра Вучића. До коначне тачке у реализацији ове перспективе Србија ће стићи раме уз раме са „Великом Албанијом“, мања од ње и на коленима.

Али зашто Вучићу, за кога је Резолуција 1244 већ сасвим очигледно бремене, толико неопходно да своју личну одговорност за капитулацију подели управо са Путином и Русијом, а не са истинским ауторима капитулације на Западу?

Ја ћу оставити то питање о политичком бизнису Вучића и његових јатака у Москви без одговора. Сваки одговор овде је ништаван у поређењу са историјским интересима Русије, оне Русије која памти српску и руску 1914. годину, југословенску и совјетску 1941. годину — и верна је својим прецима више него салонској дипломатији и комерцији пролазних фигура.

Учинивши корак ка ревизији Резолуције 1244, Русија, осим историјске срамоте у очима и срцима апсолутне већине Срба, осим демонстративног презрења у тој јединственој молитви, неће постићи за себе апсолутно ништа. На гњилим костима руске глупости и издаје, који ће као белег срама испрљати не само руске власти, већ и Русију у целини, Вучић ће само наставити свој политички бизнис, а његови јатаци ће трљати руке. Они ће оставити иза себе рушевине и белег. И то је све. То је коначна цена издаје.

1. фебруара 2021.

вания западной колониальной модели. Россия признала независимость Абхазии и Южной Осетии, признала выбор народа Крыма о воссоединении с Россией, но не стала искать следы этого прецедента в Чечне, когда политически поддерживаемые вражеским интернационалом ичкерийские террористы, имевшие фактическую независимость в 1996–1999 гг., начали агрессию против российского Дагестана.

Нет сомнения, что террористы и продавцы органов пленных сербов из Косово продолжают свою агрессию против Сербии, совершенно независимо от скорости капитуляции и «евроатлантической перспективы» Александра Вучича. К финалу этой перспективы Сербия придёт рядом с «Великой Албанией», меньше её и на коленях.

Но почему Вучичу, который уже явно тяготится Резолюцией № 1244, так остро надо разделить свою личную ответственность за капитуляцию именно с Путиным и Россией, а не с подлинными авторами капитуляции на Западе?

Я оставляю этот вопрос о политическом бизнесе Вучича и его поделщиков в Москве без ответа. Любой ответ здесь — ничтожен для исторических интересов России, той России, что помнит сербский и русский 1914 год, югославский и советский 1941 год — и верна своим предкам больше, чем паркетной дипломатии и коммерции временщиков.

Сделав шаг к ревизии Резолюции № 1244, Россия, кроме исторического позора в глазах и сердцах абсолютного большинства сербов, кроме демонстративного презрения к той уникальной молитве, — не добьётся для себя ровным счётом ничего. На гнилых костях российских глупости и измены, которые позорным пятном лягут не только на российские власти, но и на Россию в целом, Вучич всего лишь продолжит свой политический бизнес, а его поделщики потрут ладошки. Они оставят за собой развалины и клеймо. И это — всё. Это вся цена предательства.

1 февраля 2021

Београд је учинио све да се Албанци на Косову осећају као независни

Последњих дана руски медији су узбуђени: на Балкану је опет немирно. Председник Србије Томислав Николић припретио је косовским Албанцима да ће увести трупе, а одлазећи председник САД одобрио је уведене од стране Министарства финансија САД санкције против председника Републике Српске (Босна и Херцеговина) **Милорада Додика**. Треба ли позивати на узбуну?

Одмах да истакнемо да нема разлога за озбиљну забринутост. Мада је Балкан и даље зона политичке турбуленције због нерешених до краја питања у земљама бивше Југославије, војног сукоба неће бити и не може ни да га буде. Да размотримо детаљније тренутну ситуацију.

Председник Србије иступио је тако оштро зато што Албанци нису пустили на Косово брзи воз из Београда. То је давнашњи пројекат отварања железнице Београд — Косово, која ће можда стићи и до Македоније после 18 година одсуства железничког саобраћаја у том правцу. Сада се отвара саобраћај до Косовске Митровице на северу Косова. Воз је направљен у Русији, опремљен је најсавременојом опремом, веома је комфоран изнутра, такви возови саобраћају код нас од Москве до Нижњег Новгорода и Санкт Петербурга. Он је веома важан становницима Србије и Косова.

У Косовској Митровици на универзитету студирају студенти из Србије, раде предавачи из Београда и других градова. А путовање колима траје 5–6 сати, што је веома умарајуће, ја то знам из сопственог искуства.

Београд је испратио воз веома свечано: министри су давали интервјуе бројним новинарима, вагоне су заузели чиновници, репортери, студенти, обични грађани, успут су певали српске песме. Али воз је дошао само до последње станице у Србији — Рашке. Железничари су добили саопштење да је пруга минирана, ка граници са Косовом са стране покрајине кренуле су специјалне снаге албанске полиције. Министар унутрашњих послова Косова по молби председника **Хашима Тачија** лично је наредио да се не пушта воз на Косово. У Београду је заседао Савет националне безбедности и била је донета одлука да се пут не настави. Састав се окренуо и он се вратио у Београд необављеног посла, путнике је до Косовске Митровице превезао аутобус. Председник Србије Томислав Николић убеђен је да су Албанци донели одлуку после консултација са НАТО-ом и ЕУ. Зато је предложио да се наставе преговори са Приштином поводом заустављеног воза. А повратак састава оценио је као мудру одлуку Београда која је спречила могући конфликт.

Белград сделал всё, чтобы албанцы Косово чувствовали себя независимыми

В последние дни российские СМИ взволнованы: на Балканах опять тревожно. Президент Сербии **Томислав Николич** пригрозил албанцам Косова ввести войска, а уходящий президент США одобрил введение Минфином США санкций в отношении президента Республики Сербской (Босния и Герцеговина) **Милорада Додика**. Так стоит ли бить тревогу?

Сразу отметим, что причин для серьёзных волнений нет. Хотя Балканы продолжают оставаться зоной политической турбулентности из-за нерешённых до конца вопросов в странах бывшей Югославии, военного столкновения не будет и быть не может. Рассмотрим нынешнюю ситуацию подробнее.

Президент Сербии выступил столь резко по поводу того, что албанцы не пропустили в Косово скорый поезд из Белграда. Это давний проект открытия железной дороги Белград — Косово, которая, возможно, дойдёт и до Македонии после 18 лет отсутствия движения на этом направлении. Сейчас открывалось пробное движение до города Косовска-Митровица на севере Косова. Поезд сделан в России, оснащён самым современным оборудованием, очень комфортный внутри, такие поезда курсируют у нас из Москвы до Нижнего Новгорода и Питера. Он очень важен жителям Сербии и Косова. В Косовска-

Митровице в университете учатся студенты из Сербии, работают преподаватели из Белграда и других городов. А поездка на машине занимает 5–6 часов, что очень утомительно, о чём знаю из собственного опыта.

Белград провожал поезд очень торжественно: министры давали интервью многочисленным журналистам, вагоны заполнили чиновники, репортёры, студенты, обычные люди, в дороге пели сербские песни. Но поезд дошёл только до последней в Сербии станции Рашка. Железнодорожники получили сообщение о заминированных путях, к границе с Косовом со стороны края стали стягиваться специальные силы албанской полиции. Министр внутренних дел Косова по просьбе его президента **Хашима Тачи** лично отдал приказ не пропускать поезд в Косово. В Белграде собрался Совет национальной безопасности, было принято решение не продолжать путь. Пришлось состав разворачивать, он ни с чем вернулся в Белград, пассажиров до Косовска-Митровицы повёз автобус. Президент Сербии Томислав Николич уверен, что албанцы принимали решение после консультаций с НАТО и ЕС. Поэтому предложил продолжить переговоры с Приштиной с рассмотрения вопроса об остановленном поезде. А возвращение поезда оценил как мудрое решение Белграда, которое остановило возможное столкновение.

Шта се десило? Ради се о томе што је за свечану прилику цео састав био специјално „украшен“: он је био обојен у боје српске заставе, а красили су га натписи „Косово је Србија“ на 21 језику, између осталог на албанском. Вагони су били осликани фрескама из три православна српска косовска манастира и једне цркве. У осликавању воза учествовао је познати српски уметник Андреј Васиљевић. При томе премијер Александар Вучић рекао је да није знао како изгледају вагони док их није видео на телевизији¹.

Зашто су Албанци оценили воз Београд — Косовска Митровица као провокацију? Пошто је руководство Србије (А. Вучић, Т. Николић, И. Дачић) потписало 2013. године споразум са Приштином према којем је између Косова и Србије успостављена граница, погранично-царинске прелазе и чак печат са натписом „Царина Косова“ и према којем су одређени параметри учешћа Косова на међународним форумима, Косово се осећа као независна држава. При томе Срби су учинили све да код Албанцима потхране тај осећај. Косово активно подржавају Европа и САД. Последњи сматрају независност српске покрајине сопственим пројектом. Због свега тога косовске власти сада одређују кога ће пуштати преко границе, а ко од српских чиновника није достојан такве почасте. Они изјављују да сада Срби могу да долазе на Косово само као туристи.

У таквој ситуацији први после 1999. године воз са натписом „Косово је Србија“, са вагонима обојеним у боје српске заставе, са чиновницима које Албанци не желе да виде на Косову и пред-

седниковим изјавама о томе да Албанци немају на то права у извесном смислу представља провокацију. Прво је Београд учинио све да се Албанци на Косову осећају као независни, а сада их подсећају да су они део Србије. Реакција Албанаца се могла предвидети. Министар спољних послова Косова Енвер Хоџај послао је писма на адресе 49 министара спољних послова разних земаља, где је објаснио ситуацију око „контрапродуктивног“ воза². Председник Хашим Тачи објаснио је своје поступке жељом да се избегне конфликт. Председник косовског парламента **Кадри Весељи** сматра да је Косово снажна држава, која неће попустити пред претњама **Томислава Николића** да ће увести трупе³. Амбасадор Немачке у Приштини **Ангелика Фиц** потпуно је подржала Албанце, изјавивши да је Немачка признала Косово, зато „Косово као независна држава има право да одлучује ко ће да уђе на његову територију преко граничних прелаза“⁴. Београд више не наставља са ратоборном реториком, њему преостаје да „мирно реши проблем“, како саветују ЕУ и САД, без претензија на то да је Косово српска територија. За сада ће воз саобраћати на унутрашњим линијама у Србији.

Увођење санкција против председника Републике Српске (РС) Милорада Додика такође неће изазвати озбиљно компликовање ситуације у Босни и Херцеговини. Против Додика одавно се води кампања дискредитације од стране западних медија, као и одређених европских политичара. Председника критикују за независну политику, јачање РС, неиспуњење наредби Високог представ-

1 <https://www.youtube.com/watch?v=W1o3ncqIt1k>

2 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297684>

3 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297736>

4 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297525>

Что же произошло? Дело в том, что торжественности момента соответствовало «украшение» всего состава: он был раскрашен под цвет сербского флага, его украшали надписи «Косово — это Сербия» на 21 языке, в том числе и на албанском. А вагоны заполнили фрески трёх православных косовских монастырей и одной церкви. В оформлении поезда принимал участие известный сербский художник Андрей Василевич. При этом премьер-министр Александр Вучич сказал, что не знал, как выглядят вагоны, пока не увидел их по телевизору¹.

Почему албанцы расценили поезд Белград — Косовска-Митровица как провокацию? После того, как руководство Сербии (А. Вучич, Т. Николич, И. Дачич) в 2013 г. подписали с Приштиной договор, согласно которому между Косовом и Сербией установлена граница, погранично-таможенные переходы и даже печать с надписью «Таможня Косова», когда определены параметры присутствия Косова на международных форумах, Косово чувствует себя независимым государством. Причём сербы сделали всё, чтобы поддерживать в албанцах это чувство. Косово активно поддерживают Европа и США. Последние вообще считают независимость этого сербского края своим проектом. В результате косовские власти теперь определяют, кого пропускать через границу, а кто из сербских чиновников не достоин сей чести. Они заявляют, что теперь сербы могут приезжать в Косово только как туристы.

В такой ситуации первый после 1999 г. поезд с надписью «Косово — это Сербия», с вагонами, раскрашенными

под цвет сербского флага, с чиновниками, которых албанцы не хотят видеть в Косове, и заявления президента о том, что албанцы не имеют на это права — в определённом смысле провокация. Сначала Белград сделал всё, чтобы албанцы в Косове чувствовали себя независимым, а теперь напоминают им, что они — часть Сербии. Реакцию албанцев можно было предвидеть. Министр иностранных дел Косова **Энвер Ходжай** послал письма 49 министрам иностранных дел разных стран с объяснением ситуации с «контрпродуктивным» поездом². Президент Хашим Тачи объяснил свои действия желанием избежать конфликта. Председатель косовского парламента **Кадри Весели** считает, что Косово — сильное государство, которое не уступит под угрозами **Томислава Николича** ввести войска³. Посол Германии в Приштине **Ангелика Фиц** полностью поддержала албанцев, заявив, что Германия признала Косово, поэтому «Косово как независимое государство имеет право решать, кто въезжает на её территорию через пограничные переходы»⁴. Белград уже не продолжает воинственную риторику, ему остаётся «мирно решить проблему», как советуют ЕС и США, не претендуя на то, что Косово — сербская территория. Пока же поезд будет курсировать на внутренних линиях Сербии.

Введение санкций против президента Республики Сербской (РС) Милорада Додика также не вызовет серьёзного осложнения ситуации в Боснии и Герцеговине. Против Додика давно ведётся кампания дискредитации со стороны западных СМИ, а также отдельных

1 <https://www.youtube.com/watch?v=W1o3ncqIt1k>

2 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297684>

3 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297736>

4 <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297525>

ника, усмерених на поткопавање самосталности РС. Оптужују га и за непоштовање Дејтонског споразума (1995), мада су управо он и Русија доследни заштитници тог документа. Председник Додик је изјавио да се поноси санкцијама које су против њега уведене: „Важно је што су санкције одлазеће америчке администрације уведене не против Републике Српске, већ против мене лично. Поносим се тиме, пошто санкције значе да ја, чак и под снажним притиском, нисам трговао интересима Републике Српске“, — изјавио је он. МСП Русије одлучно је осудио увођење персоналних санкција, сматрајући их „сведочанством

грозничавих покушаја одлазеће администрације Б.Обаме да вештачки отежа даље међународне напоре у правцу постконфликтног регулисања на Балкану и у низу других региона“⁵. Мада се у Европи чују гласови о неопходности да се казни Додик⁶, они то неће стићи да ураде: Обамин тим напушта Белу кућу. А на Балкану очекују да нови председник **Доналд Трамп** неће бити заинтересован за мешање у послова „Западног Балкана“, што је дати прилику свим народима да сами решавају своју судбину.

19. јануара 2017.

⁵ http://www.mid.ru/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2601815

⁶ www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297724

европейских политиков. Президента критикуют за независимую политику, укрепление РС, невыполнение указаний Верховного представителя, направленных на подрыв самостоятельности РС. Его обвиняют в невыполнении Дейтонского соглашения (1995), хотя именно он и Россия являются последовательными его защитниками. Президент Додик заявил, что гордится введёнными против него санкциями: «Важно, что санкции уходящей администрации США введены не против Республики Сербской, а против меня лично. Я горжусь этим, так как санкции означают, что я, даже находясь под сильным давлением, не стал торговать интересами Республики Сербской», — заявил он. МИД России ре-

шительно осудил введение персональных санкций, считая их «свидетельством лихорадочных попыток уходящей администрации Б. Обамы искусственно осложнить дальнейшие международные усилия по постконфликтному урегулированию на Балканах и в ряде других регионов»⁵. Хотя в Европе раздаются голоса о необходимости наказать Додика⁶, сделать это они не успеют: команда Обамы покидает Белый дом. А на Балканах ожидают, что новый президент **Дональд Трамп** не будет заинтересован во вмешательстве в дела «Западных Балкан», что позволит всем народам самим решать свою судьбу.

19 января 2017

⁵ http://www.mid.ru/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2601815

⁶ www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=297724

Убиства, погроми, независност: кратак курс најновије историје Косова

Пре шеснаест година на Косову и Метохији био је организован погром српског становништва, које је остало у покрајини после конфликта 1999. године. У року од два дана било је срушено 800 српских кућа, спаљено 35 религиозних објеката и протерано више од 4000 Срба.

Једна од мета био је манастир Светих Арханђела, који је у XIV веку подигао српски цар Стефан Душан. Њега је чувао немачки војни контингент у саставу међународних снага безбедности. Група Албанаца са белом заставом у рукама је 17. марта 2004. године пришла немачким војницима и замолила их да се удаље, како би они могли да спале манастир. Немачки КФОР (мисија НАТО-а на Косову) евакуисао је свештенике и монахе и напустио положај. Манастир је изгорео до темеља, остала је само бронзана икона Светог Арханђела.

Два дана је уз прећутну сагласност међународних снага, које су у складу са Резолуцијом 1244 СБ УН осигуравале безбедност становништва на тој територији, трајало насиље над српским цивилима. Војници НАТО-а и сарадници УНМИК-а (полицијска мисија УН на Косову) са безбедног растојања су посматрали како албански екстремисти на целој територији Косова и Метохије пале и руше српске куће и цркве. Били су нападнути Срби у околини Приштине,

Призрена, Ђаковице, Косовске Митровице и у многим другим насељеним местима.

Немачка обавештајна служба БНД је изјавила да садржај пресретнутих телефонских разговора терориста бивше „Ослободилачке војске Косова“ (ОВК) показује да се радило о унапред планираној ескалацији насиља. После погрома био је ухапшен велики број бивших терориста и против њих су биле подигнуте оптужнице за организацију напада на цивиле.

Од почетка НАТО бомбардовања 24. марта 1999. године Косово и Метохију је напустило више од 200 хиљада Срба, али међународна заједница никада није разматрала питање њиховог повратка.

Подсетимо да је бомбардовању претходила до тада невиђена антисрпска медијска кампања, заснована на чистим лажима. Министар одбране Немачке **Рудолф Шарпинг** је преко CNN, BBC, New York Times, Washington Post и других западних медија намерно демонизовао Србе. Члан мисије ОЕБС-а **Хенинг Хеш** је тим поводом изјавио: „Одговорност за бомбардовање Србије 1999. године сноси министар одбране (Немачке) Рудолф Шарпинг, зато што што је он лажно представио побуњенике ОВК као цивилне жртве“.

После бомбардовања Србије западне земље су наставиле да игнори-

Убийства, погромы, независимость: краткий курс новейшей истории Косово

Шестнадцать лет назад в Косово и Метохии был организован погром сербского населения, которое осталось в крае после конфликта 1999 года. В течение двух дней было разрушено 800 сербских домов, сожжено 35 религиозных объектов и изгнано более 4000 сербов.

Одной из мишеней был монастырь Святых Архангелов, который в XIV веке воздвиг сербский царь Стефан Душан. Его безопасность обеспечивал немецкий военный контингент в составе международных сил безопасности. Группа албанцев с белым флагом в руках 17 марта 2004 года подошла к немецким солдатам и попросила их удалиться, чтобы получить возможность сжечь монастырь. Немецкий КФОР (миссия НАТО в Косово) эвакуировал священников и монахов и покинул позиции. Монастырь сторел дотла, осталась только бронзовая икона Святого Архангела.

На протяжении двух дней с молчаливого согласия международных сил, обеспечивающих на основании Резолюции 1244 СБ ООН безопасность населения, проживающего на этой территории, продолжалось насилие над сербскими жителями. Солдаты НАТО и сотрудники МООНК (полицейская миссия ООН в Косово) с безопасного расстояния наблюдали, как албанские экстремисты на всей территории Косово и Метохии сжигают и разрушают сербские дома и храмы.

Нападениям подвергались сербы, проживающие в окрестностях Приштины, Призрена, Джаковицы, Косовской Митровицы и многих других населённых пунктов.

Немецкая разведывательная служба БНД заявила, что содержание перехваченных телефонных переговоров террористов бывшей «Освободительной армии Косово» (ОАК) позволяет говорить о заранее спланированной вспышке насилия. После погромов было арестовано большое количество бывших террористов, и им были предъявлены обвинения в организации нападения на мирных жителей.

С момента начала бомбардировок НАТО 24 марта 1999 года Косово и Метохию покинуло более 200 тысяч сербов, но международное сообщество никогда не рассматривало вопрос об их возвращении.

Напомним, что бомбардировкам предшествовала невиданная до тех пор анти-сербская информационная кампания, которая основывалась на чистой лжи. Министр обороны Германии **Рудольф Шарпинг** посредством CNN, BBC, New York Times, Washington Post и других западных СМИ сознательно демонизировал сербов. Член миссии ОБСЕ **Хеннинг Хеш** в связи с этим заявил: «Ответственность за бомбардировки Сербии в 1999 году несет министр обороны (Германии) Рудольф Шарпинг, потому что он ложно изобразил повстанцев ОАК как мирных жертв».

шу међународно право и да траже начин да отцепе јужну српску покрајину од остатка државе. Узимајући у обзир чињеницу да због руског вета Западу није пошло за руком да наметне план **Мартија Ахтисарија** за пружање независности Косову, они су кренули заобилазним путем — преко Брисела. То је било учињено да би се прво потпуно реализовао план суверенизације Косова, а затим да би се Русија у СБ УН ставила пред свршен чин. Нажалост, такав план не би било могуће реализовати без учешћа српских власти, које су начиниле низ противуставних корака. Према речима професора међународног права **Дејана Мировића**, Бриселски споразум из 2013. године је у супротности са чак 60 тачака устава Србије.

Још један пример грубог потирања међународног права је формирање такозване армије Косова. Резолуција 1244 СБ УН садржи тачку о демилитаризацији ОВК и других оружаних групација косовских Албанаца. За безбедност на том делу територије одговарају међународне снаге (КФОР) и полицијска мисија УН-МИК. Такође резолуција гарантује право српским снагама безбедности да се врате у ограниченом броју на територију Косова и Метохије, одакле су се оне повукле после потписивања Кумановског споразума 1999. године.

„Осободилачка војска Косова“ је терористичка организација која је била формирана 1996. године. Обуку њених припадника у Албанији и Турској су вршили професионални западни и турски инструктори, а такође приватне војне компаније из САД, Немачке и Велике Британије, уз подршку западних обавештајних служби. Организација је финансирана од средстава добијених трговином наркотицима и другим криминалним радњама. Она је одиграла улогу у започињању војног конфликта на

Косову и Метохији, што је дало повод НАТО-у за војну интервенцију под изговором заштите албанских цивила, које су тобоже угрожавале акције српских снага безбедности у борби против терора. ОВК је 1999. године била формално распуштена, али у пракси она се трансформисала у Косовске безбедносне снаге, а затим у незаконито формирану војску Косова.

Бивши командант ОВК **Хашим Таџи** налази се на челу те нарко-терористичке сепаратистичке творевине, и сада он води преговоре са председником Србије **Александром Вучићем** о постизању свеобухватног мировног споразума. Посписивањем тог споразума Запад би достигао свој дугоочекивани циљ — успео би да легализује независност Косова. То би истовремено значило и легализацију злочина, насиља и дејстава усмерених против међународног права.

Како треба да изгледа решење проблема? Једино нормално дугорочно решење може да буде поништавање свих антиуставних споразума и повратак преговора о нормализацији односа на Косову и Метохији под окриље УН, у складу са важећом Резолуцијом 1244. Тек пошто све тачке ове резолуције буду испуњене — између осталог оне које предвиђају гарантовање безбедности за све грађане који живе у покрајини, демилитаризацију нелегалне војске Косова, повратак одређеног броја српских војника и полицајаца, као и декриминализацију друштва, преговори могу да се наставе. У процесу дугорочних консултација могуће је одредити степен аутономије покрајине и створити услове за њен дугорочни развој.

26. марта 2020.

После бомбардировок Сербии западные страны продолжили игнорировать международное право и искать способ оторвать южный сербский край от остатка государства. С учетом того, что Западу не удалось навязать в ООН план **Маргги Ахтисаари** для предоставления Косово независимости из-за российского вето, они пошли обходным путем — через Брюссель. Это было сделано для того, чтобы сначала полностью реализовать план по суверенизации Косово, а потом поставить Россию в СБ ООН перед фактом. К сожалению, такой план невозможно было бы реализовать без соучастия сербских властей, сделавших ряд антиконституционных шагов. По словам профессора международного права **Деяна Мировича**, Брюссельское соглашение 2013 года противоречит аж 60 пунктам конституции Сербии.

Еще одним примером грубого попрания международного права является формирование так называемой армии Косово. Резолюция 1244 СБ ООН содержит пункт о демилитаризации ОАК и других вооруженных группировок косовских албанцев. За безопасность на этой территории отвечают международные силы (КФОР) и полицейская миссия МООНК. Также резолюция гарантирует право сербских сил безопасности вернуться в ограниченном количестве на территорию Косово и Метохии, откуда они ушли после подписания Кумановского соглашения в 1999 году.

Освободительная армия Косово — это террористическая организация, которая была создана в 1996 году. Обучение ее боевиков в Албании и Турции проводили профессиональные западные и турецкие инструкторы, а также ЧВК из США, Германии и Великобритании при поддержке западных разведок. Организацию финансировали на средства, полученные от торговли наркотиками и иной преступной деятельности. Она сыгра-

ла роль в развязывании военного конфликта в КиМ, что дало повод НАТО для военного вмешательства под предлогом защиты албанских мирных жителей, которым якобы угрожали действия сербских сил безопасности, предпринятые для борьбы с террором. В 1999 году ОАК была формально расформирована, но на деле она трансформировалась в Силы безопасности Косово, а затем в незаконно созданную армию Косово.

Бывший командир ОАК **Хашим Тачи** находится во главе этого нарко-террористического сепаратистского формирования, и теперь он ведет переговоры с президентом Сербии **Александром Вучичем** о достижении всеобъемлющего мирного соглашения. С подписанием этого соглашения Запад достиг бы своей долгожданной цели — смог бы легализовать независимость Косово. Это одновременно означало бы легализацию преступлений, насилия и действий, направленных против международного права.

Как должно выглядеть решение проблемы? Единственным нормальным и долгосрочным решением может быть аннулирование всех антиконституционных соглашений и возврат переговоров о нормализации отношений в Косово и Метохии под эгиду ООН в соответствии с действующей Резолюцией 1244. Только после того, как все положения этой резолюции будут выполнены — в том числе те, которые предусматривают обеспечение безопасности для всех граждан, проживающих в крае, демилитаризацию нелегальной армии Косово, возврат определенного количества сербских военных и полицейских, а также декриминализацию общества, переговоры можно продолжить. В результате долгосрочных консультаций можно определить степень автономии края и создать условия для его долгосрочного развития.

26 марта 2020

Иза питања о статусу Косова крију се злочини и издаја

Две деценије по завршетку рата на Косову и Метохији ми се још увек вртимо у круг, тобоже тражећи решење за кризу у јужној српској покрајини, у којој се крије кључ регионалне стабилности на Балкану. Ни европски чиновници, ни представници великих сила, који виде Косово само као још једну могућност за такмичење, не могу да нађу излаз из лавиринта под називом „косовско-метохијско питање“.

Ко заиста жели да разведе „косовски чвор“? Нико. Тражње решења своди се на импровизацију. Логика једног дела такозваног Запада — ми смо бомбардовали Југославију, признали независност „Косова“ и за нас је то питање затворено — само оправдава постојање гломазне, скупе, неефикасне и корумпиране цивилне мисије, као и незаинтересоване војне мисије. Косово као амерички протекторат остаје велики сабирни центар на хероинском путу, и истовремено својеврсни концентрациони логор за грађане Косова и Метохије, које исти тај Запад дуго година лаже и прави будалама, говорећи им о скорој либерализацији визног режима.

Логика такозваног Истока — ми не признајемо независно „Косово“, ми поштујемо међународно право, али ћемо поштовати и споразум две стра-

не — не напушта оквире трпљења бесмислених преговора и бескорисних споразума између Београда и Приштине. Логика политичара у Приштини — ми се кунемо Западу да смо спремни за споразум, говоримо косовским Албанцима да смо на корак ближе потпуној независности, Београд остаје главни непријатељ Албанаца, али и тајни саучесник нашег злочина. По логици власти у Београду — ми се кунемо Западу да смо спремни за споразум, Истоку да ћемо бранити Косово, говоримо својим грађанима да смо сачували „срце Србије“, Приштина остаје наш главни непријатељ, али такође и наш кључни пословни партнер. И зато Косово остаје проблем, чије решење никоме од поменутих страна није потребно, чак напротив. Због таквог понашања Косово остаје место где нико никада није побеђивао, а у ствари пре двадесет година изгубили су и Срби, и Албанци.

Спискови несталих, убијених, рањених, систематски заплашиваних... Спаљених, опљачканих кућа, незаконито заузетих имања, разорених гробаља најбоље сведоче о поразима обе стране.

За вопросом о статусе Косово кроются преступления и предательство

Спустя два десятилетия после войны в Косово и Метохии мы все еще движемся по кругу, якобы ища решение кризиса в южной сербской провинции, в которой на самом деле кроется ключ к региональной стабильности на Балканах. Ни европейские чиновники, ни представители великих держав, которые видят Косово лишь как очередную возможность посоревноваться, не могут найти выход из лабиринта «вопроса Косово и Метохии».

Кто на самом деле хочет решения проблемы «косовского узла»? Никто. Поиск решения сводится к импровизации. Логика одной части так называемого Запада — мы бомбили Югославию, признали независимость «Косово», и для нас этот вопрос закрыт — только оправдывает наличие громоздкой, дорогой, неэффективной и коррумпированной гражданской миссии, и незаинтересованной военной миссии. Косово в качестве американского протектората остается крупным распределительным центром на пути героина, и в то же время это своего рода концлагерь для граждан Косово и Метохии, которым все тот же Запад в течение многих лет лжет и которых дурачит, рассказывая им о скорой либерализации визового режима.

Логика так называемого Востока — мы не признаем независимое «Косо-

во», мы уважаем международное право, но мы будем уважать и соглашение двух сторон — не выходит за рамки терпения бессмысленных переговоров и бесполезных соглашений между Белградом и Приштиной. Логика политиков в Приштине — мы клянемся Западу, что готовы к соглашению, говорим косовским албанцам, что мы на шаг ближе к полной независимости, Белград остается главным врагом албанцев, но и тайным соучастником нашего преступления. По логике властей в Белграде — мы клянемся Западу, что готовы к соглашению, Востоку, что будем защищать Косово, говорим своим гражданам, что мы сохранили «сердце Сербии», Приштина остается нашим главным врагом, но также и нашим ключевым деловым партнером. И поэтому Косово остается проблемой, решение которой никому из упомянутых сторон не нужно, и даже наоборот. Из-за такого поведения Косово остается местом, где никто никогда не выигрывал, а на самом деле двадцать лет тому назад проиграли и сербы, и албанцы.

Списки пропавших без вести, убитых, раненых, систематически запуганных... Сожженных, разграбленных домов, незаконно занятых имений, разрушенных кладбищ лучше всего свидетельствуют о поражении обеих сторон.

Током последњих осам година руководство „Косова“ — **Тачи, Харадинај, Љимај, Весели** и други, који су изашли из рата са окрвављеним рукама, исто као и влада у Београду, чије је олицетворење **Александар Вучић**, који је изашао из рата са окрвављеним језиком, користили су покушаје изналажења решења како би сакрили своје злочине и обезбедили простор за неометано пљачкање два народа. Њима није потребно решење. За њих Косово није ни на небу, ни на земљи. Оно је једноставно проблем, који доноси профит свим „(не)заинтересованим странама“. Због свега тога Косово и Метохија је данас дубока рана на Балкану која захтева праведно, стрпљиво, систематско, а не брзо и непромишљено решење. Сви упозоравају да ће подела или „разграничење“ Косова изазвати ефекат домина, који може да усија страсти у читавом региону.

Исти резултат би се добио и у случају потпуног признања независности Косова, пошто би то потенцијално могло да провоцира кризе у Македонији, Црној Гори, Босни и Херцеговини... Нажалост, на Балкану се се границе увек цртале топовима.

Зато помирење Срба и Албанаца има одлучујући значај за будућност овог дела Европе, али оно неће бити постигнуто преговорима о „статусу“, који само доприносе очувању пат-ситуације. Овај процес треба да почне споразумом о пуној слободи кретања људи, роба и капитала. Као друго, Европска Унија и друге развијене земље треба да контролишу сарадњу полиције на Косову и у Централној Србији, самим тим спречавајући сарадњу косовске и српске мафије под окриљем власти у Приштини и Београду. Ако ЕУ заиста жели решење, она треба у првом реду да помогне да се победи криминал на Балкану.

Тек тада ће рат на Косову бити заправо окончан.

Осигурање слободе кретања, ослобађање друштва од криминалних структура мафије и корупције и, коначно, осигурање достојног животног стандарда учиниће питање статуса другостепеним. Ја чврсто верујем у то да ће тада са косовским Албанцима моћи да се разматра заједничка будућност у оквиру једне државе. Ми смо живели заједно у том региону вековима и ја не сумњам да је коегзистенција могућа. На крају крајева, моје детињство које је прошло у селу Смаћ недалеко од Призрена и мноштво примера из наше породичне историје то потврђују.

У оквиру ове просперитетне државе Албанцима, као и представницима других мањина, била би гарантована сва права, и они би могли у пуној мери да учествују у социјалном, политичком и економском животу Србије. Да не буде забуне, то подразумева и пропорционалну заступљеност албанских посланика у српском парламенту, као и њихово учешће на свим другим нивоима власти. Зашто министар у влади Србије не може да буде Албанац са Косова, али може Мађар из Војводине, Бошњак, Хрват или било ко други? Зашто дугови за исплату пензија и плата које Србија има пред косовским Албанцима као пред својим грађанима не треба да им буду исплаћени?

То нису питања нације, већ основна људска права. Са друге стране, то значи да би Албанци у једнакој мери били дужни да поштују своје обавезе пред државом — од решења својинских питања на Косову до исплате дугова за порез и електричну енергију.

В течение последних восьми лет правители «Косово» **Тачи, Харадинай, Лимај, Весели** и другие, которые вышли из войны с кровью на руках, так же, как и правительство в Белграде, воплощенное в лице **Александра Вучича**, который вышел из войны с кровью на языке, использовали предполагаемые попытки найти решение для того, чтобы скрыть свои же преступления и обеспечить пространство для беспрепятственного ограбления двух народов. Им не нужно решение. Для них Косово не на небе и не на земле. Оно просто проблема, которая приносит прибыль всем «(не)заинтересованным сторонам». Из-за всего этого Косово и Метохия сегодня — это тяжелая рана на Балканах, которая требует справедливого, терпеливого, систематического, а не быстрого и непродуманного решения. Все предупреждают о том, что раздел или «разграничение» Косово вызовет эффект домино, который может накалить страсти во всем регионе.

Тот же результат был бы получен при полном признании независимого Косово, поскольку оно потенциально могло бы спровоцировать кризисы в Македонии, Черногории, Боснии и Герцеговине... К сожалению, на Балканах границы всегда рисовались пушками.

Поэтому примирение сербов и албанцев имеет решающее значение для будущего этой части Европы, но оно не будет достигнуто разговорами о «статусе», которые только поддерживают сохранение тупиковой ситуации. Этот процесс должен начаться с соглашения о полной свободе передвижения людей, товаров и капитала. Во-вторых, Европейский Союз и другие развитые страны должны контролировать сотрудничество полиции в Косово и Центральной Сербии, тем самым предотвращая сотрудничество между косовской и сербской мафией под эгидой властей в Приштине

и Белграде. Если ЕС действительно хочет решения, он должен в первую очередь помочь побороть преступность на Балканах. Только тогда война в Косово будет на самом деле окончена.

Обеспечение свободы передвижения, освобождение общества от криминальных структур мафии и коррупции и, наконец, обеспечение достойного уровня жизни сделает вопрос статуса второстепенным. Я твердо верю в то, что тогда с албанцами в Косово можно будет обсуждать общее будущее в рамках одного государства. Мы жили вместе в этом районе на протяжении веков, и я не сомневаюсь, что сосуществование возможно. В конце концов, мое детство, прошедшее в деревне Смач недалеко от Призрена, и множество примеров из нашей семейной истории тому подтверждение.

В рамках этого процветающего государства албанцам были бы гарантированы все права, как и представителям других меньшинств, и они смогли бы в полной мере участвовать в социальной, политической и экономической жизни Сербии. Во избежание путаницы, это включает и пропорциональную представленность албанских депутатов в сербском парламенте, а также их участие во всех других ветвях власти. Почему министром в сербском правительстве не может стать албанец из Косово, но может венгр из Воеводины, бошняк, хорват или любой другой человек? Почему долги по выплате пенсий и зарплат, которые Сербия имеет перед косовскими албанцами как перед своими гражданами, не должны быть им выплачены?

Это не вопросы нации, а основные права человека. С другой стороны, это означает, что албанцы в равной степени должны были бы уважать свои обязательства перед государством — от решения вопроса собственности в Косово до выплаты долгов по налогам и электричеству.

У свему томе будућа влада у Београду треба да игра конструктивну улогу, независно од тога да ли ће такво решење бити економски корисно или не. Ја сам сигуран да после нормализације живота на Косову у Метохији о свему ће моћи да се постигне договор, и да ће на крају крајева поћи за руком да се постигне

максимално широка аутономија Косова и Метохије у складу са Уставом Србије.

Свако друго решење „статуса“ било би кршење највишег правног акта наше земље и као такво незаконит чином (тачније чин издаје) од стране оног ко на њега пристане.

3. јула 2020.

Во всем этом будущее правительство в Белграде должно играть конструктивную роль независимо от того, будет ли такое решение экономически выгодным или нет. Я уверен, что после нормализации жизни в Косово и Метохии обо всем этом можно будет говорить, и что в конце концов удастся добиться максимально

широкой автономии Косово и Метохии в соответствии с Конституцией Сербии.

Любое другое решение «статуса» было бы нарушением высшего правового акта нашей страны и как таковым незаконным действием (т.е. предательством) со стороны того, кто на него согласится.

3 июля 2020

Косовски Албанци немају никакво право на сопствену државу

Излагање на округлом столу „Може ли се спасити српско Косово?“, одржаном у ИА REGNUM

Приликом разматрања „косовског питања“ пре свега треба обратити пажњу на географски положај југа Балканског полуострва: то је јединствени копнени коридор, који повезује Европу са Блиским и Средњим Истоком и Северном Африком. То је субрегион који заплускују воде неколико топлих мора: Средоземно, Јадранско, Јонско, Егејско, Мраморно и Црно. Важан геостратешки чвор је басен Дунава и Моравско-Вардарска долина. Косово и Метохија је геополитички кључ за Балкан и истовремено његова најнепрístupачнија тврђава. Није случајно управо овде после агресије против СРЈ 1999. године била изграђена највећа ван граница САД америчка војна база „Бондстил“, која функционише у режиму строге поверљивости и за чију изградњу је Србима била одузета земља, а околна територија насељена најлојалнијим албанским клановима.

Зато је управо спољни фактор био одлучујући у формирању „албанске иреденте“. Пионир у области ентоинжењеринга по традицији био је Ватикан, на изворима разраде специјалног албанског националног пројекта стајали су ватикански и аустро-угарски кругови. Он је ступио на снагу после Берлинског конгреса (1878), када је Аустро-Угарска добила важно балканско упориште —

Босну и Херцеговину, поставши тако водећа сила на Балкану и господар главне економске артерије земаља Дунавског басена. То је омогућило Хабзбуршкој монархији да приступи остварењу свог егзистенцијалног геостратешког пројекта — истискивању Русије и гушењу, дробљењу и слабљењу српског националног корпуса. Тако је у току Другог балканског рата управо бечки двор затражио од Србије да се повуче са Јадрана, како би могла да буде формирана албанска држава. Резултат Лондонске конференције великих сила (децембар 1912 — август 1913. године) било је формирање Албаније. Да подвучемо: самим тим албански народ је реализовао своје право на самоопредељење. Ова чињеница пресеца саму могућност истицања захтева за стварањем друге (треће, четврте, итд.) албанске државе. Албански народ који живи у свим другим државама, представља националну мањину (поседује сва права националних мањина, заштићен је одговарајућим међународним и националним законодавством), али ни под каквим околносима не може да претендује на статус конституционог народа.

Систем националног просвећивања ради унутрашње консолидације Албанаца почела је да развија аустро-угарска окупациона управа (1916–1918) која је организовала масовно отварање школа,

Никакого права на собственное государство у косовских албанцев нет

*Выступление на прошедшем в ИА REGNUM
круглом столе «Удастся ли спасти сербское Косово?»*

Рассматривая «косовский вопрос», прежде всего стоит обратить внимание на географическое положение юга Балканского полуострова: это уникальный сухопутный коридор, связывающий Европу с Ближним и Средним Востоком и Северной Африкой. Это субрегион, который омывают несколько теплых морей: Средиземное, Адриатическое, Ионическое, Эгейское, Мраморное и Черное. Важнейшими геостратегическими узлами является бассейн Дуная и Вардарско-Моравская долина. Косово и Метохия — это геополитический ключ к Балканам и одновременно их самая неприступная крепость. Не случайно именно здесь после военной агрессии против СРЮ в 1999 г. была построена крупнейшая за пределами США американская военная база «Бондстил», функционирующая в режиме наивысшей секретности, для строительства которой были отняты земли у сербов, а территория заселена самыми лояльными албанскими кланами.

В связи с этим именно внешний фактор стал решающим при формировании «албанской ирреденты». Первопроходцем в области этноинжиниринга традиционно был Ватикан, у истоков разработки специального албанского национального проекта стояли ватиканские и австро-венгерские круги. Он вступил в силу по-

сле Берлинского конгресса (1878), когда Австро-Венгрия получила важнейший балканский форпост — Боснию и Герцеговину, таким образом став ведущей державой на Балканах и хозяйником главной экономической артерии стран Дунайского бассейна. Это позволило габсбургской монархии приступить к реализации своего экзистенциального геостратегического проекта — вытеснения России и подавления, раздробления и ослабления сербского национального корпуса. Так, в ходе Второй балканской войны именно венский двор потребовал от Сербии отступить с Адриатики с тем, чтобы могло быть сформировано албанское государство. Результатом Лондонской конференции великих держав (декабрь 1912 г. — август 1913 г.) стало создание Албании. Подчеркнем: тем самым албанский народ реализовал свое право на самоопределение. Этот факт отсекает саму возможность выдвижения требований о создании второго (третьего, четвертого и т. д.) албанского государства. Албанский народ, проживающий в любых других государствах, является нацменьшинством (обладает всеми правами нацменьшинства, защищается соответствующим международным и национальным законодательством), но ни при каких условиях не может претендовать на статус конституционного народа.

писање уџбеника и издавачку делатност. Министар спољних послова Аустро-Угарске **граф Агенор Голуховски** и министар финансија **Бењамин Калај** заједно су разрадили планове за формирање албанске нације као противтеже српској. Ипак главни војно-политички циљ бечког двора било је одвраћање Русије не само од Балкана, већ и од целог средоземно-јадранског региона.

Познати су главни моменти формирања албанског покрета у оквиру Османске империје, који су такође иницирали и подржавали спољашњи фактори (католичка Аустро-Угарска и Османска империја): Прва Призренска лига (1878), Друга (1889), покрет „Албански препород“ (Rilindja). Ипак на српским територијама његову генезу треба разматрати искључиво као терористичку, зато што је од почетка досељавања Албанаца на територију Косова и Метохије терор против Срба био политички инструмент Порте и њена освета Србима за учешће у ослободилачком рату 1876–1878. године. После формирања југословенске државе (1918) Албанци нису прихватили Србију као своју земљу. Искључиво бандитски качачки покрет (1918–1924), терористичке групе балиста (период Другог светског рата), Дренички устанак (децембар 1944. — фебруар 1945. године), који је везао до 40 хиљада војника, заузетих његовим гушењем, значајни су аспекти историје српско-албанских односа.

Даље је идеолошка догма одредила политички и правни статус Космета. Реч је о идејном наслеђу српских социјал-демократа, који су наставили линију аустромарксизма (са њему иманентном културном парадигмом односа према словенском, руском и српском сегменту): борба за ослобођење Срба на КиМ је хир српске буржасије, која увлачи народ у империјалистички рат ради остваривања освајачких циљева светске

реакције. Социјалисти из Србије користили су сваку прилику да оцрне не само „српску буржоасију“, већ и српску војску и саму српску државу. Идеолошко наслеђе социјал-демократа било је укључено у политички програм Комунистичке партије Југославије. Најзначајнији је IV Конгрес КПЈ, одржан у Дрездену 1928. године. Закључни документи конгреса — „Резолуција о економској и политичкој ситуацији“ и „Акциони план“ — поставили су за циљ формирање независних држава Хрватске, Словеније, Црне Горе, Македоније и „Велике албанске државе“, као и пружање независности Војводини.

У комунистичкој Југославији идеологема „братство и јединство“ у пракси је означавала националну мобилизацију Хрвата, Словенаца и Албанаца и наставак ватиканско-аустројских експерименталних стварања вештачких нација. Српско национално питање ако се и помињало, онда искључиво у негативном контексту, српски национални интереси су унапред били учињени нелегитимним и фактички проглашени за антидржавне. На основу ове идејне платформе били су предузети практични кораци у области унутрашњег уређења државе: у септембру 1945. године Космет је постао аутономна област (исто као и Војводина). Без обзира на то што су Албанци чинили отприлике 8–15% становништва Србије, они су добили аутономију, док Срби, који су чинили преко 14% становништва Хрватске, аутономију нису добили. По злу чувен указ **Јосипа Броза Тита** од 6. марта 1945. године „О привременој забрани повратка колониста у њихова претходна пребивалишта“ није дозволио Србима који су се населили на КиМ после 1912. године (т.ј. који су се вратили својим вековним огњиштима после ослобођења покрајине од османског ropства после Првог балканског рата) и по-

Систему национального просвещения для внутренней консолидации албанцев стало развивать австро-венгерское оккупационное управление (1916–1918), организовавшее массовое открытие школ, написание учебников и издательскую деятельность. Министр иностранных дел Австро-Венгрии **граф Агенор Голуховски** с министром финансов **Беньямином Каллаем** совместно разрабатывали планы создания албанской нации в противовес сербской. Однако главной военно-политической целью венского двора являлось удержание России от доступа не только к Балканам, но и ко всему средиземноморско-адриатическому региону.

Известны вехи формирования албанского движения в рамках Османской империи, также инициированного и поддерживаемого внешним фактором (католическая Австро-Венгрия и Османская империя): Первая Призренская лига (1978), Вторая (1889), движение «Обновление». Однако на сербских территориях его генезис следует рассматривать исключительно как террористический, поскольку с начала переселения албанцев на территорию Косова и Метохии террор, развязанный по отношению к сербам, являлся политическим инструментом Порты и ее мстостью сербам за участие в освободительной войне 1876–1878 гг. После создания югославянского государства (1918) албанцы не приняли Сербию как свою страну. Исключительно бандитские движения качаков (1918–1924 гг.), террористические группы баллистов (период Второй мировой войны), Дреницкое восстание (декабрь 1944 — февраль 1945 гг.), вынудившее оттянуть до 40 тыс. военных на его подавление, являются значимыми аспектами истории сербско-албанских отношений.

Далее идеологическая догма определила политический и правовой ста-

тус Космета. Речь идет об идейном наследии сербских социал-демократов, продолжавших линию австромарксизма (со всей его имманентной культурной парадигмой отношения к славянскому, русскому и сербскому сегментам): борьба за освобождение сербов КиМ является прихотью сербской буржуазии, вовлекающей народ в империалистическую войну ради осуществления захватнических целей мировой реакции. Социалисты из Сербии использовали любую возможность для очернения не только «сербской буржуазии», но и сербской армии и самого сербского государства. Идеологическое наследие социал-демократов было включено в политическую программу Коммунистической партии Югославии. Самым значимым является IV Конгресс КПЮ, состоявшийся в Дрездене в 1928 г. Итоговые документы конгресса — «Резолюция об экономическом и политическом положении» и «Программа действий» — ставили целью создание независимых государств Хорватии, Словении, Черногории, Македонии и «Великого албанского государства», а также предоставление независимости Воеводине.

В коммунистической Югославии идеологема «братство-единство» на практике означала национальную мобилизацию хорватов, словенцев и албанцев и продолжение ватиканско-австрийских экспериментов по созданию искусственных наций. Сербский национальный вопрос если и упоминался, то исключительно в негативном аспекте, сербские национальные интересы «по дефолту» были делегитимированы и фактически объявлены противоречащими государственным. На основе этой идейной платформы были предприняты практические шаги в области внутреннего устройства государства: в сентябре 1945 г. Космет стал автономной обла-

ново били протерани у време фашистичке окупације, да се врате кућама.

Преломни тренутак који је предао стратешку иницијативу у руке албанских сепаратиста био је устав из 1974. године. Савезни и републички устав као базични уставни принцип прогласили су принцип договора свих субјеката федерације, међу којима су се као равноправни нашли и одговарајући органи аутономних покрајина — раме уз раме, а не уз посредовање републике. Самим тим аутономне покрајине су стекле оригинални извор власти и права, све до атрибута државности. Управо Устав из 1974. године је припремио основу за распад Југославије. „Косовско питање“ — то је у првом реду проблем конституисања покрајине као модела албанске државности са тенденцијом формирања самосталне републике југословенске федерације. Проблем непријатељске, националистичке, антисрпске делатности албанских сепаратистичких кругова овде носи другостепени, подређени карактер.

Индикативно је то што на почетку локалних ратова на територији Југославије Албанцима није био важан чак ни привид борбе за национална права. Тако они нису ишли ка томе да у перспективи раде у том правцу, што подразумева и позиве на мешање ЕУ и међународних организација поводом кршења људских права: није **Слободан Милошевић** лишио Албанце могућности да буду заступљени у власти, већ су они сами, почев од 1992. године, бојкотовали учешће у изборима.

Такви документи као Устав Албаније (1998), „Меморандум“ Форума албанских интелектуалаца Косова од 26. октобра 1996. године и „Платформа решења албанског националног питања“ Албанске академије наука из 1998. године истичу једну врло просту тезу: пошто су се Албанци нашли подељени међу пет држава,

једини начин за решавање албанског питања је њихово уједињење у једну државу. Да истакнемо, на тај начин у читавој „великоалбанској причи“ главно је то што албански лидери једноставно и грубо замењују тезе: сепаратизам, усмерен на разарање територијалног интегритета других држава представља се као једини могући начин за решавање албанског националног питања (уједињењем територија на којима живе Албанци).

Поред тога што демографско право једноставно не постоји, Повеља УН гарантује државама суверенитет унутар сопствених граница. Најпотпунији и најисцрпнији документ о самоопредељењу — „Декларација о принципима међународног права, која се тичу пријатељски односа и сарадње међу државама у складу са Повељом Организације Уједињених Нација“ (1970), потврђује предност територијалне целовитости држава над правом на самоопредељење. Резолуција Генералне Скупштине УН од 18. јануара 1992. године („Декларација о правима лица, која припадају националним или етничким, религиозним и језичким мањинама“) такође директно указује: „Ништа у овој Декларацији не може бити протумачено тако да допушта било какву делатност, која противречи циљевима и принципима Организације Уједињених Нација, укључујући принципе поштовања суверене једнакости, територијалне целовитости и политичке независности држава“. И, коначно, Оквирна конвенција Савета Европе о заштити националних мањина од 1. фебруара 1995. године (члан 22) упозорава: „Ништа у овој оквирној Конвенцији не може бити протумачено тако да подразумева било какво право било ког лица да се бави било којом врстом делатности или да предузима дејства која противрече основним принципима међународног права,

стью (равно как и Воеводина). Несмотря на то, что албанцы составляли примерно 8–15% населения Сербии, они получили автономию, в то время как сербы, составлявшие более 14% населения Хорватии, автономию не получили. Печально известный указ **Йосипа Броза Тито** от 6 марта 1945 г. «О временном запрещении возвращения колонистов в места их прежнего проживания» не позволял сербам, заселившим КиМ после 1912 г. (т.е. вернувшимся к своим вековым очагам после освобождения края от османского ига в результате Первой балканской войны) и снова изгнанным в период фашистской оккупации, возвращаться домой.

Переломным моментом, передавшим стратегическую инициативу в руки албанских сепаратистов, стала конституция 1974 г. Союзная и республиканская конституция в качестве базового конституционного принципа провозглашала принцип договора всех субъектов федерации, в число которых на равноправной основе включались и соответствующие органы автономных краев — наряду, а не посредством республики. Тем самым автономные края обретали оригинальный источник власти и права вплоть до атрибутов государственности. Именно Конституция 1974 г. подготовила основу для расчленения Югославии. «Косовский вопрос» — это в первую очередь проблема конституирования края как модели албанской государственности с тенденцией к формированию самостоятельной республики в югославской федерации. Проблема враждебной, националистической, антисербской деятельности албанских сепаратистских кругов здесь носит второстепенный, подчиненный характер.

Примечательно, что в начале локальных войн на территории Югославии албанцам не была важна даже видимость

борьбы за национальные права. Так, они не стремились к работе на перспективу в этом направлении, что включает в себя призывы к вмешательству ЕС и международных организаций по поводу нарушения прав человека: не **Слободан Милошевич** лишил албанцев возможности иметь свое представительство во власти, а они сами начиная с 1992 г. бойкотировали участие в выборах.

Такие документы, как Конституция Албании (1998), «Меморандум» Форума албанских интеллектуалов Косово от 26 октября 1996 г. и «Платформа решения албанского национального вопроса» Албанской академии наук от 1998 г. утверждают один весьма незатейливый тезис: поскольку албанцы оказались разделенными между пятью государствами, то единственным способом решения албанского вопроса является их объединение в одном государстве. Таким образом, отметим: во всей «великоалбанской истории» главным является то, что албанские лидеры просто и грубо подменяют суть: сепаратизм, направленный на разрушение территориальной целостности других государств, выдается за единственно возможный способ решения албанского национального вопроса (посредством объединения территорий, на которых проживают албанцы).

Помимо того, что демографическое право просто-напросто не существует, Устав ООН гарантирует государствам суверенитет внутри собственных границ. Самый полный и исчерпывающий документ о самоопределении — «Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций» (1970), утверждает преимущество территориальной целостности государства над правом на самоопределение. Резолюция Генераль-

посебно принципима суверене једнакости, територијалне целовитости и политичке независности држава“.

Тако да савремено међународно право не зна за начин решавања националних питања путем давања националним мањинама туђих територија, на којима оне живе. У пољу међународног права, на међународном дневном реду, у светској политици, не може да постоји никакво „албанско питање“ — то је искључиво унутрашње питање српске

државе, при томе не питање осигурања права албанској националној мањини (она су гарантована српским законодавством у пуном складу са међународним актима, нормама и стандардима), већ проблем израде и реализације методике откривања, пресецања и спречавања терористичке и криминалне делатности, уз подршку страног фактора, која је захватила покрајину последњих деценија.

27. јануара 2021.

ной Ассамблеи ООН от 18 января 1992 г. («Декларация о правах лиц, принадлежащих к национальным или этническим, религиозным и языковым меньшинствам») также прямо указывает: «Ничто в настоящей Декларации не может быть истолковано как допускающее какую бы то ни было деятельность, противоречащую целям и принципам Организации Объединенных Наций, включая принципы уважения суверенного равенства, территориальной целостности и политической независимости государств». И, наконец, Рамочная конвенция Совета Европы о защите национальных меньшинств от 1 февраля 1995 г. (статья 22) предупреждает: «Ничто в настоящей рамочной Конвенции не может быть истолковано как подразумевающее какое-либо право любого лица заниматься какой-либо деятельностью или совершать какие-либо действия, противоречащие основополагающим принципам международного права, особенно принципам суверенного равенства, террито-

риальной целостности и политической независимости государств».

Таким образом, современное международное право не знает способов решения национальных вопросов путем предоставления нацменьшинствам чужих территорий, на которых зафиксировано их проживание. В поле международного права, на международной повестке дня, в мировой политике, не может существовать никакого «албанского вопроса», это исключительно внутренний вопрос сербского государства, причем не вопрос обеспечения прав албанского нацменьшинства (они гарантированы сербским законодательством в полном соответствии с международными актами, нормами и стандартами), а проблема выработки и реализации методики выявления, пресечения и недопущения террористической и криминальной деятельности, при поддержке внешнего фактора охватившей край в последние десятилетия.

27 января 2021

Крах политике Александра Вучића

Како су и могли да очекују они који су пажљиво пратили посету премијера Русије **Дмитрија Медведева** Србији 19. октобра 2019. године, та посета окончана је пропашћу за председника Србије **Александра Вучића**.

У Београду је Дмитриј Медведев подржао српски народ, Устав Србије и међународно право, изјавивши у Скупштини Србије да питање Косова и Метохије може да се решава само у оквирима Резолуције 1244 Савета безбедности УН. Другим речима, да је било који компромис (о којем Вучић стално говори) могућан једино при очувању територијалне целовитости Србије. Наравно, то је добра вест за грађане наше државе, али је супротна плановима Вучића који се тичу јужног дела земље.

Док су јужном покрајином Србије владали коалициони партнери Вучића, бивше вође албанских терориста **Хашим Тачи** и **Рамуш Харадинај**, дипломатију ЕУ водила **Федерика Могерини**, а у Албанији чврсто држао власт **Еди Рама**, председник Србије је успевао да уз помоћ својих саветника **Тонија Блера** и **Сороса млађег** корак по корак колабира присуство Београда на Косову. Идилу је нарушио приштински „премијер“ у оставци Харадинај, назвавши план о „разграничењу“ између Косова и Србије договором Вучића, Тачија и Рама. План је предвиђао да Србија призна независност Косова и преда Приштини

Прешево на југу централне Србије у замену за четири општине на северу покрајине. Идеју тројке Тачи-Рама-Вучић подржавао је бивши састав Европске комисије, такође и НАТО.

Против плана промене граница на Балкану, међутим, иступили су, свако из својих разлога, Русија, Немачка и Велика Британија. Берлин стрепи од ланчане реакције прекрајања граница у целој Европи, а Русија иступа у заштиту територијалне целовитости Србије, чијим делом она сматра Косово и Метохију. Било како било, и једни и други су против експеримента Вучића, Тачија и Рама.

По завршетку посете Медведева, то је потврдио и амбасадор Русије у Београду **Александар Боцан-Харченко**, у изјави листу „Вечерње новости“: „Москва би могла да учествује у процесу дијалога о Косову и Метохији, али само ако буду постојали заинтересованост Београда за то и одговарајући позив од Београда... Косовско питање треба решавати стриктно у међународно-правном оквиру, на основу Резолуције 1.244 Савета безбедности УН... За нас не може да постоји корекција граница између две државе, јер не признајемо Косово. Сада Косово и Метохија јесте покрајина у саставу Србије“.

Иако је Медведев само поновио став који је председник Руске Федерације **Владимир Путин** изложио током његове јануарске посете Београду, упорни Вучић се нада да ће успети да про-

Распад политики Александра Вучича

Как могли ожидать те, кто внимательно следили за визитом премьер-министра России **Дмитрия Медведева** в Сербию 19 октября 2019, для президента Сербии **Александра Вучича** этот визит оказался провальным.

В Белграде Дмитрий Медведев поддерживал сербский народ, конституцию страны и международное право, заявив в Скупштине Сербии, что вопрос Косово и Метохии может решаться только в рамках резолюции СБ ООН 1244. Иными словами, любой компромисс (о котором Вучич постоянно говорит) возможен только при сохранении территориальной целостности Сербии. Конечно, это хорошая новость для граждан нашего государства, но она противоречит планам Вучича в отношении южного края страны.

Пока у власти в южном сербском крае стояли коалиционные партнеры Вучича, бывшие вожди косовских боевиков **Хашим Тачи** и **Рамуш Харадинай**, дипломатию ЕС возглавляла **Федерика Могерини**, а в Албании власть твердо удерживал **Эди Рама**, президенту Сербии успешно удавалось при помощи его советников **Тони Блэра** и **Сороса-младшего** шаг за шагом сворачивать присутствие Белграда в Косово. Идиллию нарушил бывший приштинский «премьер-министр» Харадинай, назвавший план «разграничения» между Косово и Сербией сговором Вучича, Тачи

и Рама. План предполагал признание Сербией независимости Косово и передачу Приштине Прешево на юге Центральной Сербии в обмен на четыре муниципалитета на севере края. Идею тройки Тачи — Рама — Вучич поддерживал прошлый состав Европейской комиссии, а также НАТО.

Однако против плана изменения границ на Балканах выступили, каждая по своим причинам, и Россия, и Германия, и Великобритания. Берлин опасается цепной реакции перекройки границ по всей Европе, а Россия выступает в защиту территориальной целостности Сербии, частью которой рассматривает Косово и Метохию. Как бы то ни было, и те, и другие выступают против эксперимента Вучича, Тачи и Рама.

По завершении визита Д. А. Медведева это подтвердил и посол России в Сербии **Александр Боцан-Харченко**, заявивший газете «Вечерние Новости»: «Москва могла бы участвовать в процессе диалога о Косово и Метохии, но только если будет существовать заинтересованность Белграда в этом и соответствующее приглашение со стороны Белграда... Вопрос Косово нужно решать строго в рамках международного права на основании резолюции 1244 СБ ООН... Для Москвы не может идти речи о коррекции границ между двумя государствами, потому что мы не признаем Косово. Сейчас Косово и Метохия является краем в составе Сербии».

мени приступ руководства Русије. Зато ће приликом посете Москви, најављене за децембар 2019. године, он поново убеђивати Русију да пренебрегне сопствене интересе како био покренула ревизију Резолуције Савета безбедности УН 1244 и омогућила Вучићу да на некакав начин призна независност покрајине. Вучић је одмах после посете Медведева показао како планира да то уради.

У интервјуу бечком листу „Стандард“ објављеном 23. октобра, на питање о признању Косова, Вучић је рекао да је „то за Србе тешко питање... (и да је) идеја ЕУ био модел споразума две Немачке, без формалног признавања од стране Београда, што би, наравно, било једноставније за Србију“.

Другим речима, модел „две Немачке“ дозволио би Косову као независној држави да ступи у УН како се то догодило у случају Источне и Западне Немачке 1971. године. Као и две Немачке, Србија и Косово формално се не би међусобно признали, али не би сметали једни другима да у пуном капацитету учествују у раду међународних организација. Вучић говори да је то „једноставније за Србију „! Можда би њему лично и било једноставније. Али Русија је показала да није спремна на кршење међународног права, одрицање од Резолуције Савета безбедности УН 1244, своје једине поуздане полуге утицаја на Балкану. Јер би таква капитулација Срба као народа у коначници увела Србију у НАТО. Предајући Косово, једино што би Вучић могао дати Западу у замену за очување своје власти — то је чланство Србије у НАТО, на исти начин на који је то учинио његов идол и учитељ председник Црне Горе **Мило Ђукановић**.

На то да НАТО и Русија немају у Србији исти статус, 23. октобра је у интервјуу РТС-у дискретно подсетио и директор Спољне обавештајне службе Ру-

сије **Сергеј Нарешкин**. На питање да ли Русија још тражи од Београда доделу дипломатског статуса за руске сараднике Руско-српског хуманитарног центра у Нишу, он је одговорио да то „није захтев, већ законита молба руске владе, по традицији по којој исти статус ужива низ западних представништава у Србији“.

Управо тај пример показује сву шизофреничност спољне политике Вучића. Он пише писмо Трампу, моли активно увлачење САД у преговоре о Косову, истовремено Русију не позива већ јој само захваљује на подршци, иако је амбасадор Боцан-Харченко недавно јасно рекао да би се Москва укључила „ако буду постојали заинтересованост Београда за то и одговарајући позив од Београда“.

Те понуде Москве председник Србије, наравно, игнорише и не покушава да званично позове Русију да се укључи у преговарачки процес, изјављујући да формат преговора неће бити промењен. Вучић се прави да ништа не чује, надајући се изгледа да у Москви седе све саме будале. Сваки пут кад чујемо од званичних представника Русије нешто о Резолуцији Савеза безбедности УН 1244, Вучић им захваљује на принципијелној подршци и сваки пут после њиховог одласка наставља као да ништа није било и опет као папагај понавља мантру о „болним компромисима“ о Косову или сугерише, или отворено говори, о „разграничењу“ са Албанцима и могућности признавања Косова ако Србија добије „нешто“ у замену.

Ипак, чудно понашање Вучића има логично објашњење. Шеф државе изгубио је маневарски простор. С обзиром да Београд до сада није признао Косово, Запад може престати да гледа кроз прсте на диктатуру успостављену у Србији. Не може Вучић да добије никакву „компензацију“, на исти начин на који ни план о разграничењу више ни-

При этом Д. А. Медведев лишь повторил позицию, изложенную президентом РФ **Владимиром Путиным** в ходе его январского визита в Белград, а упрямый Вучич надеется добиться изменения подхода руководства России. Поэтому и в ходе своего визита в Москву, назначенного на декабрь 2019 г., он снова будет убеждать Россию пренебречь собственными интересами, пойти на ревизию резолюции СБ ООН 1244, чтобы позволить Вучичу найти хоть какой-то способ признать край. Уже сразу после визита Д. А. Медведева Вучич показал, каким именно способом он собирается это сделать.

В вышедшем 23 октября интервью венской газете «Стандарт», отвечая на вопрос о признании Косово Вучич сказал, что «для сербов это трудный вопрос... ЕС предлагал решить его по модели соглашений двух Германий, без формального признания Косово со стороны Белграда, что, конечно, было бы проще для Сербии».

Иными словами, модель «двух Германий» позволила бы Косово как независимому государству вступить в ООН, как это имело место в случае с ГДР и ФРГ в 1971 г. Как и две Германии, Сербия и Косово формально не признавали бы друг друга, но не мешали бы друг другу полноценно участвовать в деятельности международных организаций. Вучич говорит, что это «проще для Сербии»! Может быть, ему лично и было бы проще. Но Россия оказалась не готова пойти на нарушение международного права, отказаться от резолюции СБ ООН 1244, своего единственного надежного рычага влияния на Балканах. Ведь такая капитуляция сербов как народа в конечном итоге увела бы Сербию в НАТО. Сдав Косово, единственное, что Вучич мог бы дать Западу взамен сохранения своей власти — это членство Сербии в НАТО,

как сделал его кумир и учитель президент Черногории **Мило Джуканович**.

О том, что НАТО и Россия не имеют в Сербии равного статуса, 23 октября в интервью Радиотелевидению Сербии вежливо напомнил и директор СВР **Сергей Нарышкин**. На вопрос, по-прежнему ли Россия запрашивает у Белграда предоставления дипломатического статуса для российских сотрудников Русско-сербского гуманитарного центра в Нише, он ответил: «По-моему, это не требование, это все-таки законная просьба российского правительства, причем, я повторяю, законная, такой же статус имеют ряд представительств западных стран и международных организаций».

Именно этот пример показывает всю шизофреничность внешней политики Вучича. Он пишет письмо Трампу, прося активного вовлечения США в переговоры по Косово, при этом Россию он не приглашает, а лишь благодарит за поддержку, хотя посол Боцан-Харченко ясно недавно сказал что «Москва включилась бы, если будет заинтересованность Белграда и соответствующее приглашение Белграда». Тем самым Россия прямо указала, что только от Белграда зависит ее непосредственное подключение к защите интересов Сербии в ходе переговоров.

Эти предложения Москвы президент Сербии, конечно, игнорирует, и не собирается официально приглашать Россию включиться в переговорный процесс, заявив, что формат переговоров меняться не будет. Вучич делает вид, что ничего не слышит, надеясь, видимо, что в Москве одни дураки. Каждый раз, когда мы слышим от официальных представителей России о резолюции СБ ООН 1244, Вучич благодарит их за принципиальную поддержку, и каждый раз после их отъезда как ни в чем ни бы-

ко не подржава. Није случајно да се у најновијим препорукама утицајне „Херитиџ фондације“ специјалном представнику председника Трампа амбасадору САД у Немачкој **Ричарду Гренелу** директно говори о неопходности признавања Косова у постојећим границама. А ово значи да је окончан међународни консензус великих држава, у којем је спољна политика Вучића свима одговарала. Обећати све свим странама је лако, али када наступи дан наплате рачуна испоставља се да нико није задовољан.

Поврх свега, председнику не мањкају ни унутрашњи проблеми. Опозиција не жели да присуством у Скупштини легитимише предају Косова и због тога бојкотује изборе. То нервира руководство Европске уније, које на разне начине, све до покушаја организовања преговора власти и опозиције, настоји да убеди противнике Вучића да у пролеће 2020. године учествују на парламентарним изборима. Главна опозициона коалиција „Савез за Србију“ јасно се противи изменама Резолуције Савета безбедности УН 1244 и против је уласка Србије у НАТО. Зато су их њихови противници, провучићевски системски либерали, већ почели називати „агентима Кремља“ и „Савезом за Велику Србију“.

Сем бојкота Србију потреса и један велики скандал. После прилога „Раша тудеј“ о куповинама оружја Саудијске Арабије у Србији, које је на крају завршило у рукама терориста Исламске државе у Јемену, поједини медији и опозиција свакодневно питају Вучића о улози министра унутрашњих послова Србије и министровог оца у том скандалу. Испитују и везе Вучића и председника Црне Горе с бившим шефом обавештајне службе Палестине **Мухамедом Дахланом** и његову улогу у шми извоза оружја у Саудијску Арабију и Уједињене Арапске Емирате. Избијају

сукоби и унутар владајућег тима — почетком октобра Београд је био парализован протестом таксиста против конкуренције Кар гоу. Прве је јавно подржала министар саобраћаја **Зорана Михајловић**, а друге — председник владе **Ана Брнабић**. При томе Вучић, подржавши фактички Брнабићку, није успео да примора Михајловићку да устукне. То је још један пример да је Пандорина кутија већ отворена. Што Вучић буде више слабио, разбуктаваће се нови скандали. Релативне размере злоупотреба откриће се тек после смене власти у земљи — уосталом Запад све више губи интерес за вештачку подршку његовом режиму.

Не слаби само Вучић, тај процес захватио је више земаља Балкана. Премијери Албаније и Северне Македоније Еди Рама и **Зоран Заев** такође су суочени са унутрашњим скандалима и проблемима. Сав ослонац њихове политике расуо се као кула од карата кад је на самиту ЕУ у Бриселу 17. октобра 2019. одлучено да не почну преговори о ступању у Унију. И Рама и Заев давно су то већ обећали својим грађанима као готову ствар, међутим Емануел Макрон тако није мислио. На крају је Заев морао да распише парламентарне изборе и практично је сада његова влада у оставци. А Еди Рама има још веће проблеме — демонстрације против његове владе биле су веома насилне а демонстранти га називају балканским Ескобаром (имајући на уму умешаност Раме у трговину наркотицима). На овај или онај начин, он, као и читава плејада балканских лидера, ускоро ће изгубити власт.

Наравно, за становнике Србије и других балканских држава најважније је да ова агонија и неизбежни скори транзит власти протекну што је могућно мирније.

Р. С. Док сам спремао овај чланак, стигла је епохална вест да је у Београд на

вало продолжает повторять как попугай свою мантру о «болезненных компромиссах» по Косово и либо намекает, либо открыто говорит о «разграничении» с албанцами и возможности признания Косово, если Сербия получит «какую-то» компенсацию.

Тем не менее, странное поведение Вучича имеет логическое объяснение. Глава государства потерял пространство для маневра. Так как Косово до сих пор не признано Белградом, Запад может перестать смотреть сквозь пальцы на установленный им в Сербии диктаторский режим. Не может Вучич получить и никакой «компенсации», так как план разграничения края уже никто не поддерживает. Неслучайно в последних рекомендациях влиятельного Heritage Foundation спецпредставителю президента Трампа? послу США в Германии **Ричарду Гренеллу** прямо говорится о необходимости признания Косово в существующих границах. А значит международный консенсус великих держав, в рамках которого внешняя политика Вучича была выгодна всем, остался в прошлом. Обещать всё всем сторонам легко, но наступает день оплаты счетов и оказывается, что никто не доволен.

Вдобавок президенту хватает и внутренних проблем. Оппозиция не хочет своим присутствием в парламенте легитимировать сдачу Косово и потому бойкотирует выборы. Это раздражает руководство ЕС, которое разными способами, вплоть до попытки организовать переговоры власти и оппозиции, стремилось убедить противников Вучича принять участие в назначенных на весну 2020 г. парламентских выборах. Главная оппозиционная коалиция «Союз за Сербию» четко выступает против изменения резолюции СБ ООН 1244 и вступления Сербии в НАТО. Поэтому уже их противники, провучичевские системные

либералы, начали называть их «агентами Кремля» и «Союзом за Великосербию».

Кроме бойкота, Сербию сотрясает еще один масштабный скандал. После сюжета РТ о закупках в Сербии оружия Саудовской Аравией, в конечном итоге попавшего в руки боевиков ИГИЛ (организация, деятельность которой запрещена в РФ) в Йемене, некоторые СМИ и оппозиция ежедневно спрашивают Вучича о роли главы МВД Сербии и его отца в этом скандале. Спрашивают и о связях Вучича и главы Черногории с экс-главой разведки Палестины **Мухаммедом Дахланом** и о роли последнего в схеме экспорта оружия в Саудовскую Аравию и ОАЭ. Возникают конфликты и внутри правящей команды — в начале октября Белград был парализован забастовкой профсоюза таксистов против конкуренции со стороны мобильного агрегатора. Первых публично поддержала министр транспорта **Зорана Михайлович**, а вторых — премьер-министр **Ана Брнабич**. При этом Вучич, по факту поддержавший Брнабич, не смог заставить Михайлович отступить. Это лишь отдельные примеры того, что ящик Пандоры уже открыт. Новые скандалы будут вспыхивать по мере дальнейшего ослабления Вучича. Реальный же масштаб злоупотреблений вскрыется только после смены власти в стране — ведь Запад все более теряет интерес к искусственному поддержанию его режима.

Слабеет не только Вучич, этот процесс охватил собой целый ряд балканских стран. Премьер-министры Албании и Северной Македонии Эди Рама и **Зоран Заев** тоже столкнулись с внутренними скандалами и проблемами. Вся опора их политики рассыпалась как карточный домик, когда саммит ЕС в Брюсселе 17 октября 2019 отказал им в начале переговоров о вступлении в ЕС. И Рама, и Заев давно уже обещали это сво-

војне вежбе Русија доставила комплексе ПВО С-400 „Тријумф“ и Панцир С-1. Наравно, сан је свих Срба, који памте бомбардовање НАТО-а 1999. године — да ти системи и по окончању вежбе остану на српској земљи. Појављивање под Београдом С-400 и других најновијих

система ПВО кардинално мења стратешко стање ствари на Балкану и квалитативно повећава националну безбедност Србије, чинећи Русију незаобилазним актером на југу Европе.

26. октобра 2019.

им гражданам как дело решенное, только Эммануэль Макрон так не думал. В итоге Заеву пришлось назначить парламентские выборы и его правительство практически находится в отставке. А у Эди Рамы еще большие проблемы — выступления против него носили насильственный характер, протестующие называли его балканским Эскобаром (имелась в виду причастность Рамы к наркоторговле). Так или иначе, он, как и вся плеяда балканских лидеров, скоро потеряет власть.

Конечно, это агония, и для жителей как Сербии, так и других балканских государств важнее всего, чтобы неизбежный скорый транзит власти прошел как можно спокойнее.

P.S. Пока я готовил эту статью, пришла эпохальная новость, что в Белград на военные учения Россия доставила комплексы ПВО С-400 «Триумф» и «Панцирь» С-1. Естественно, мечта всех сербов, помнящих бомбежки НАТО в 1999 г., — чтобы эти системы и после окончания учений остались на сербской земле. Появление С-400 и других новейших систем ПВО под Белградом кардинально меняет стратегическую обстановку на Балканах и качественно повышает национальную безопасность Сербии, делая Россию неотъемлемым актором на юге Европы.

26 октября 2019

„Подела“ Косова — заједнички пројекат српских власти и специјалних служби САД

У последње време у руским медијима се периодично појављују чланци који оправдавају такозвану поделу Косова, тачније, ону варијанту решења коју договарају специјални представник председника САД **Ричард Гренел** и председник Србије **Александар Вучић**. Најгласније план поделе јужне српске покрајине бране господа **Петар Искендеров** и **Олег Бондаренко**. И мада су обојица познати као експерти за балкански регион, они подржавају план Гренела — директора Националне обавештајне службе САД и бившег америчког амбасадора у Немачкој, човека који се неуморно борио против гасовода „Северни ток“. Мене као професора међународног права Правног факултета у Косовској Митровици чуди то што се руски грађани залажу за гажење устава Србије.

Идеја поделе Косова за коју се залаже Александар Вучић није у складу са уставом Србије од 2006. године. Границе Србије и правни систем подлежу промени само уколико одговарајућу одлуку одобри две трећине посланика Народне скупштине (парламента) и народ на референдуму. Господин Вучић није у стању да осигура такву подршку, зато он води нетранспарентне и нелегитимне преговоре са Американцима. Занимљиво је како би поступили руски експерти који лобирају за таква незако-

нита и штетна решења косовског питања када би се радило о њиховој земљи? У Русији се уставне промене се у складу са процедуром, уобичајеном у свакој правној и сувереној држави — у Државној думи и на референдуму.

Шта ће бити ако Србија потпише овај споразум о предаји значајног дела своје територије? Она ће добити само једну општину на северу Косова и Метохије — Лепосавић. Вучић ће се „великодушно“ растати са деловима две општине на северу покрајине — Звечан и Зубин Поток, са економским гигантима — комбинатом „Трепча“ и електроенергетским системом „Газиводе“, као и са делом општине Прешево, која се налази у централној Србији. На крају ће он дати и оно, што **Слободан Милошевић** није желео да да чак ни под НАТО бомбама — све српске општине на Косову и Метохији јужно од Ибра, укључујући 1600 религиозних објеката и четири најпознатија српска манастира, који се налазе под заштитом УНЕСКО-а — Грачаницу, Дечане, Богородицу Љевишку и Пећку патријаршију. Србија ће у случају да противуставни Вучићев план буде реализован, добити једну општину, али ће при томе предати 15% своје територије, око 1600 цркава и манастира и око 100 хиљада својих сународника у руке албанских сепаратиста. Пошто се у међународном праву одавно одустало од

«Раздел» Косово — совместный проект властей Сербии и спецслужб США

В последнее время в российских СМИ периодически публикуются статьи, которые оправдывают так называемый раздел Косово, вернее, вариант решения, который обговаривают спецпредставитель президента США **Ричард Гренелл** и президент Сербии **Александр Вучич**. Громче всех план раздела южного сербского края защищают господа **Петр Искендеров** и **Олег Бондаренко**. И хотя оба известны как эксперты по балканскому региону, они поддерживают план Гренелла — директора Национальной разведки США и бывшего американского посла в Германии, человека, который неустанно боролся против газопровода «Северный поток». Меня как профессора международного права юридического факультета в Косовской Митровице удивляет то, что российские граждане выступают за поправление конституции Сербии.

Идея раздела Косово, которую продвигает Александр Вучич, не соответствует конституции Сербии 2006 года. Границы Сербии и юридическая система подлежат изменению лишь в том случае, если соответствующее решение одобрит две трети депутатов Народной скупщины (парламента) и народ на референдуме. Господин Вучич не в состоянии обеспечить такую поддержку, поэтому он ведет непрозрачные и нелегитимные переговоры с американцами. Интересно,

как поступили бы российские эксперты, которые лоббируют такие незаконные и вредительские решения косовского вопроса, если бы речь шла об их стране? В России изменения конституции вносятся в соответствии с процедурой, привычной в любом правовом и суверенном государстве — в Государственной думе и на референдуме.

Что будет, если Сербия подпишет этот договор о сдаче значительной части своей территории? Она получит всего один муниципалитет на севере Косово и Метохии — Лепосавич. Вучич «великодушно» расстанется с частями двух муниципалитетов на севере края — Звечан и Зубин Поток, с экономическими гигантами — комбинатом «Трепча» и электроэнергетической системой «Газиводе», и с частью муниципалитета Прешево, который находится в центральной Сербии. В итоге он отдаст и то, что **Слободан Милошевич** не захотел отдать даже под бомбами НАТО — все сербские муниципалитеты в Косово и Метохии южнее реки Ибар, включая 1600 религиозных объектов и четыре самых известных сербских монастыря, находящихся под защитой ЮНЕСКО — Грачаница, Дечани, Богородица Левишка и Печская патриархия. Сербия в случае реализации антиконституционного плана Вучича получит один муниципалитет, но при этом передаст 15% своей

принципа екстериторијалности (то знају чак студенти прве године правног факултета, за разлику од господина Бондаренка), губитак Пећке патријаршије ће бити неминован. Уколико потпише споразум са косовским Албанцима, Вучић ће учинити оно, што није пошло за руком чак ни моћном Османском царству, комунистичком диктатору **Јосипу Броз**у **Титу** и најснажнијим државама НАТО-а 1999. године — натераће Србе да се добровољно одрекну вековног центра Српске православне цркве.

Тако ће Вучић завршити оно што је почео у тренутку потписивања Бриселског споразума 2013. године. Прихвативши тај документ, он је пристао у ствари на две трећине тачака такозваног Ахтиса тријевог плана, који је бивши премијер Србије **Војислав Коштуница** одбио 2007. године у много тежим околностима. На основу Бриселског споразума и додатних споразума који иду уз њега и које се Србија склапала од 2013. до 2020. године, Београд је дао све оно што је земља по цену великих напора успела раније са сачува на Косову. Између осталог српску полицију (1200 припадника), цивилну одбрану (800 припадника, углавном искусних бораца), канцеларију МУП-а на периферији Приштине и јужно од Ибра, српско правосуђе на југу и северу Косова и Метохије, српске општине и органе управе.

Пошто је Вучић дошао на власт, Србија је почела да испуњава споразум о управљању границом, захваљујући којем Приштина сваке године присваја 35 милиона евра прихода. Београд је такође предао сепаратистима електроенергетски систем, телекомуникације и међународни телефонски позивни број (+383). Вучић је 2017. године јавно позвао српске судије да се укључе у рад сепаратистичких судова. То је први случај у савременој правној науци да цен-

тралне власти неке државе позивају на игнорисање важећег устава и учествују у формирању сепаратистичких институција власти.

Очигледно да је Вашингтон већ почео да реализује свој део договора Гренел — Вучић, организовавши смену „премијера“ Косова **Аљбина Куртија** у марту 2020. године. Ко може да каже да су Американци навикли да деле уступке бесплатно?

Потписавши у Белој кући споразум о „подели“ Косова који ће истовремено постати и формално признање независности јужне српске покрајине, Београд ће фактички анулирати Резолуцију 1244 СБ УН — исти онај документ који гарантује Србији суверенитет и који званична Москва брани, између осталог залажући се против пријема Косова у Интерпол и УНЕСКО, а такође помажући Београду да издејствује укидање признања Косова од стране неких афричких, азијских и латиноамеричких земаља (17 земаља у последњих неколико година). Потписивање сличног документа уништиће главни дипломатски адут Москве на Балкану и нашкодити међународном угледу Русије.

О томе да је једна компонента споразума о Косову за који се Гренел залаже истискивање Русије из Србије говоре и следеће чињенице. После састанка са Гренелом у Вашингтону председник Србије све до 3. априла није молио Москву за помоћ у борби против пандемије коронавируса, мада је по односу инфицираних грађана по глави становника Србија заузела најгоре место у региону. За то време Вучић је стигао да се обрати канцелару Немачке **Ангели Меркел**, председнику Кине **Сију Ђинпингу**, председнику САД **Доналду Трампу**, премијеру Велике Британије **Борису Џонсону** и шеицима УАЕ. Када је Русија у року од 24 сата од добијања за-

территории, около 1600 церквей и монастырей и примерно 100 тысяч своих соотечественников в руки албанских сепаратистов. Так как в международном праве уже давно отказались от принципа экстерриториальности (это знают даже студенты первого курса юридического факультета, в отличие от господина Бондаренко), потеря Печской патриархии станет необратимой. Вучич, если он подпишет соглашение с косовскими албанцами, сделает то, что не удалось даже сильнейшей Османской империи, коммунистическому диктатору **Иосипу Брозу Тито** и самым мощным государствам НАТО в 1999 году — заставит сербов добровольно отказаться от векового центра Сербской православной церкви.

Таким образом Вучич закончит то, что он начал в момент подписания Брюссельского соглашения в 2013 году. Приняв этот документ, он на самом деле согласился на две трети пунктов так называемого плана Ахтисаари, от которого бывший премьер-министр Сербии **Воислав Коштуница** отказался в 2007 году при намного более сложных обстоятельствах. На основании Брюссельского соглашения и дополнительных договоренностей, которые Сербия заключила с 2013 по 2020 год, Белград сдал все то, что страна ценой больших усилий ранее сумела сохранить в Косово. В том числе сербскую полицию (1200 сотрудников), гражданскую оборону (800 сотрудников, в основном опытных бойцов), канцелярию МВД на окраине Приштины и южнее реки Ибар, сербское правосудие на юге и севере Косово и Метохии, сербские муниципалитеты и органы управления.

После того, как Вучич пришел к власти, Сербия начала выполнять соглашение об управлении границей, благодаря которому Приштина ежегодно присваивает 35 млн евро доходов. Бел-

град также передал сепаратистам электроэнергетическую систему, телекоммуникации и международный телефонный код (+383). Вучич в 2017 году публично призвал сербских судей подключиться к работе сепаратистских судов. Это первый случай в современной юридической науке, когда центральные власти какого-то отдельного взятого государства призывают к игнорированию действующей конституции и участвуют в формировании сепаратистских институтов управления.

По всей видимости, Вашингтон уже начал выполнять свою часть договоренности Гренелл — Вучич, организовав смену «премьер-министра» Косово **Альбина Курти** в марте 2020 года. Кто может сказать, что американцы имеют привычку раздавать уступки бесплатно?

Подписав в Белом доме соглашение о «разделе» Косово, которое одновременно станет и формальным признанием независимости южного сербского края, Белград фактически аннулирует Резолюцию 1244 СБ ООН — тот самый документ, который гарантирует суверенитет Сербии, и который официальная Москва защищает в том числе выступая против приема Косово в Интерпол и ЮНЕСКО, а также помогая Белграду добиться отзыва признания Косово со стороны некоторых африканских, азиатских и латиноамериканских стран (17 стран за последние несколько лет). Подписание подобного соглашения уничтожит главный дипломатический козырь Москвы на Балканах и навредит международному авторитету России.

О том, что одной из составляющих соглашения по Косово, которое проталкивает Гренелл, является вытеснение России из Сербии, говорят и следующие факты. После встречи с Гренеллом в Вашингтоне президент Сербии вплоть до 3 апреля не просил Москву о помощи в борьбе с эпидемией коронавируса,

вничног захтева послала Србији 11 великих транспортних авиона и 90 лекара, Вучић их није чак ни дочекао на аеродрому, мада је неколико дана раније уз велику галаму сачекао један једини авион из Кине. Вучић, који је иначе раније добио руски орден, захвалио је Русима за помоћ на следећи начин: 15. априла на државној телевизији РТС емитован је анитпутиновски и антируски филм „Путинови сведоци“ **Виталија Манског**. Смешно је тврдити да председник за то није знао. Телеканал РТС је буџетска установа, и држава у потпуности контролише њен управни одбор. Са директором телевизије 2019. године био је продужен уговор, мада је он већ стекао услове за пензију.

Можемо да резимирамо — за поделу Косова залажу се директор Националне обавештајне службе САД Ричард Гренел, који је добио то место захваљујући свом

доприносу обустави пројекта „Северни ток“ и председник Александар Вучић. Против поделе Косова је српско јавно мњење, зато Вучић све време покушава да избегне референдум о том питању. Против је и Српска православна црква, што је било подвучено у саопштењу Сабора СПЦ у мају 2019. године. Подела није у складу са међународним правом — Резолуцијом 1244 СБ УН, као ни са уставом Србије из 2006. године. Сваком непристрасном човеку је више него јасно ко је овде у праву.

На крају крајева, нека онај ко лобира за поделу Косова и Метохије, како у Србији, тако и у Русији, оде тамо да објасни Србима зашто је за њих боље да живе у албанској сепаратистичкој творевини по албанским законима, него у српској држави по српским законима.

27. априла 2020.

хотя по соотношению численности населения к числу инфицированных Сербия заняла худшее место в регионе. За это время Вучич успел обратиться и к канцлеру Германии **Ангеле Меркель**, и к председателю Китая **Си Цзиньпину**, и к президенту США **Дональду Трампу**, и к премьеру Британии **Борису Джонсону**, и к шейхам ОАЭ. Когда Россия в течение одних суток с момента поступления официального обращения прислала в Сербию 11 больших транспортных самолетов и 90 врачей, Вучич даже не встретил их в аэропорту, хотя несколькими днями раньше он с большим шумом встретил один-единственный борт из Китая. Вучич, который, кстати, ранее получил российский орден, поблагодарил русских за помощь следующим образом: 15 апреля по государственному телеканалу РТС показали антипутинский и антироссийский фильм «Свидетели Путина» **Виталия Манского**. Смешно утверждать, что президент не знал об этом. Телеканал РТС — бюджетное учреждение, и государство полностью контролирует его совет директоров. С директором телеканала в 2019 году был продлен контракт, хотя он уже достиг пенсионного возраста.

Так что можно резюмировать — за раздел Косово выступают директор Национальной разведки США Ричард Гренелл, который получил этот пост благодаря своему вкладу в приостановление проекта «Северный поток», и президент Сербии Александр Вучич. Против раздела Косово выступают сербское общественное мнение, поэтому Вучич всё время пытается избежать референдума по этому вопросу. Также против этого выступает и Сербская православная церковь, что было подчеркнуто в сообщении Собора СПЦ в мае 2019 года. Раздел не соответствует международному праву — Резолюции 1244 СБ ООН, а также конституции Сербии 2006 года. Любому беспристрастному человеку более чем понятно, кто здесь прав.

В конце концов, пусть тот, кто лоббирует раздел Косово и Метохии как в Сербии, так и в России, приедет туда, чтобы объяснить сербам, почему для них лучше жить в албанском сепаратистском формировании по албанским законам, чем в сербском государстве по сербским законам.

27 апреля 2020

Српско Косово 2020. године: људи потпуно изгубили поверење према Вучићу

За Србе на Косову и Метохији, нарочито за оне који живе на северу покрајине, 2020. година се не завршава превише весело. Пре десетак дана, без обзира на сталне изјаве председника Србије **Александра Вучића** да језеро Газиводе и истоимена хидроцентрала неће прећи у руке сепаратиста, он их је ипак њима предао.

Важно је подсетити да је изградња овог хидросистема у чијем се саставу, осим хидроцентралне и вештачког језера, налази још и 40 километара канала, била финансирана средствима од кредита, које је Србија пре више од 30 година узела од Међународног монетарног фонда. На преговорима у Бечу 2008. године немачки политичар **Волфганг Ишингер** предложио је српској делегацији да пребаци на Приштину отплату преосталог дела кредита. Српска делегација на челу са **Борисом Тадићем** и **Војиславом Коштуницом** је одбила, Србија је исплатила кредит у потпуности и тако је постала једини власник овог хидросистема. Зато се намеће питање — одакле председнику Србије право да предаје сепаратистима имовину српских грађана и српске државе? Народни покрет Срба са Косова и Метохије „Отаџбина“ више пута је постављао председнику Вучићу директно питање да ли је он тај хидросистем поклатио приштинским властима или га је продао њима. Ако је

поклатио — зашто је поклатио, ако је продао — где је новац од те продаје?

Представник немачког министарства спољних послова позитивно је оценио прелазак система под контролу албанског оператора, и то није случајно — Немачка је уложила 100 милиона евра у спајање електроенергетских система сепаратистичког Косова и Републике Албаније. Нове околности на енергетском тржишту показују да је председник Србије предао енергетику јужне покрајине не само Приштини, него и Тирани.

Нажалост, то није једини акт демонстрације институција српске државе у јужној покрајини. Пре неколико година Вучић је дао сепаратистима под управу полицију, цивилну заштиту и телекомуникације, он је поставио праву границу између самопроглашене „Републике Косово“ и преосталог дела Србије. Посебно је чудно то што је Београд широким гестом председника Вучића, Приштини предао и судски систем. Српске судије и тужиоци били су приморани да ратном злочинцу **Хашиму Тачију**, против којег се тренутно у Хагу води судски поступак, полагају заклетву да ће бранити устав сепаратистичког Косова.

Ове 2020. године Срби су дочекали и потписивање такозваног Вашингтонског споразума. На основу тог документа Београд се обавезао да ће прекинути кампању за укидање признања сепара-

Сербское Косово в 2020 году: люди утратили остатки доверия к Вучичу

Для сербов в Косово и Метохии, особенно для тех, которые проживают на севере края, 2020 год заканчивается не слишком весело. Примерно десять дней назад, несмотря на постоянные заявления президента Сербии **Александра Вучича** о том, что водохранилище Газиводе и одноименная гидроэлектростанция не перейдут в руки сепаратистов, он всё-таки передал их им.

Важно напомнить, что строительство этой гидросистемы, в состав которой, помимо собственно электростанции и водохранилища, входит 40 километров каналов, было профинансировано средствами из кредитов, которые Сербия более 30 лет назад взяла у Международного валютного фонда. На переговорах в Вене в 2008 году немецкий политик **Вольфганг Ишингер** предложил сербской делегации переложить на Приштину обязательство выплатить оставшуюся часть кредита. Сербская делегация во главе с **Борисом Тадичем** и **Воиславом Коштуницей** отказалась, Сербия выплатила кредит полностью и таким образом стала единоличным владельцем данной гидросистемы. Поэтому напрашивается вопрос, откуда у президента Сербии взялось право передавать сепаратистам имущество сербских граждан и сербского государства? Народное движение сербов Косово и Метохии «Отечество» неоднократно запрашивало у президента Вучича четкий ответ, пода-

рил ли он эту гидросистему приштинским властям или продал её им. Если подарил, почему он это сделал, если продал — где деньги от этой сделки?

Представитель немецкого министерства иностранных дел положительно оценил переход системы под контроль албанского оператора, и это не случайно — Германия вложила 100 миллионов евро в слияние электроэнергетических систем сепаратистского Косово и Республики Албании. Новые обстоятельства на энергетическом рынке показывают, что президент Сербии отдал энергетику южного края не только Приштине, но и Тиране.

К сожалению, это не единственный акт демонтажа институтов сербского государства в южном крае. Несколько лет назад Вучич отдал под управление сепаратистов полицию, гражданскую оборону и телекоммуникации, он установил настоящую границу между самопровозглашенной «Республикой Косово» и остальной территорией Сербии. Особенно странно то, что Белград с легкой руки президента Вучича передал Приштине и судебную систему. Сербские судьи и прокуроры были вынуждены давать клятву защищать конституцию сепаратистского Косово военному преступнику **Хашиму Тачи**, против которого в данный момент ведется судебный процесс в Гааге.

В этом 2020 году сербы дожили и до подписания так называемого Ва-

тистичког Косова од стране трећих земаља. Такође Србија се сагласила да годину дана после потписивања споразума неће ометати ступање Косова у међународне организације, између осталог и у УН. На основу члана 7 датог споразума, Србија се обавезала да ће предати министарству енергетике САД под управљање хидроцентралу и језеро Газиводе. Можда зато што је **Доналд Трамп** изгубио изборе у САД, Вучић је вероломно предао исти тај хидросистем Немцима и албанским сепаратистима. Још је чудније то што су месец дана после потписивања Вашингтонског споразума језеро Газиводе и хидроцентрала били преименовани у част Доналда Трампа. О томе су писали и српски, и страни медији.

2020. година је такође протекла у покушајима председника Србије да изврши „размену територија“ између сепаратистичког Косова и централне Србије. Преговоре на ту тему он је водио са сада већ ухапшеним ратним злочинцем Тачијем у Паризу, Њујорку и на неким другим тајанственим местима. Наравно, ову нечувену погодбу по принципу „наше за наше“ грађани Србије нису подржали. Важећи устав Републике Србије такође искључује оваква ценкања. Чак неки утицајни чланови међународне заједнице, сваки из свог разлога, нису одобрили такву размену територије. И Русија је била против, узимајући у обзир ту чињеницу да Резолуција 1244 СБ УН о Косову и Метохији не предвиђа такво решење.

Када смо већ поменули Резолуцију 1244, треба подвући да је то правни до-

кумент који гарантује целовитост српске државе који су потписали сви остали чланови СБ УН. За све време колико је Вучић на власти, ми од њега ни једном нисмо чули ништа разговетно о тој резолуцији. На последњој заједничкој са Александром Вучићем конференцији за штампу у децембру ове године, министар спољних послова Русије **Сергеј Лавров** говорио је о Резолуцији 1244 десет минута. Председник Србије је остао доследан свом маниру и није чак ни поменуо овај документ. Напротив, он је више пута поменуо да Србија нема ништа на Косову. Вучић такође није говорио ни о многим другим моментима, који су предвиђени Резолуцијом и чија би реализација била у интересу земље. Он није говорио о судбини 250 прогнаних Срба, о имовини Републике Србије у јужној покрајини, о неопходности повратка на Косово 1000 полицајаца и војника. Ове теме су за Вучића табу. За њега је такође незамисливо да прогласи јужну српску покрајину за окупирану територију.

Срби на Косову и Метохији дочекују 2021. годину у мрачном расположењу и са скривеним страхом. Они се прибојавају да ће председник Србије предати Приштини и оне српске државне институције у покрајини које се још увек налазе под контролом Београда — здравство, образовање, социјалну заштиту. Председник Србије обећава да он то неће дати сепаратистима на управљање. Али да ли се може њему веровати после свега што се до сада десило?

31. децембра 2020.

шингтонского соглашения. На основании этого документа Белград взял на себя обязательство прекратить кампанию по отмене признания сепаратистского Косово третьими странами. Также Сербия согласилась с тем, что через год после подписания соглашения она не будет возражать против вступления Косово в международные организации, даже в ООН. На основании статьи 7 данного соглашения Сербия обязалась передать министерству энергетики США управление гидроэлектростанцией и водохранилищем Газиводе. И, возможно, потому, что **Дональд Трамп** проиграл выборы в США, Вучич, смошенничав, отдал эту же гидросистему немцам и албанским сепаратистам. Еще более странно то, что после подписания Вашингтонского соглашения на весь месяц озеро Газиводе и гидроэлектростанция были переименованы в честь Дональда Трампа. Об этом писали и сербские, и иностранные СМИ.

2020 год также прошел в попытках президента Сербии «обменяться территориями» между сепаратистским Косово и центральной Сербией. Переговоры на эту тему он вел с теперь уже арестованным военным преступником Тачи в Париже, Нью-Йорке и некоторых других таинственных местах. Эту беспринципную сделку по принципу «наше за наше» граждане Сербии, конечно, не поддержали. Действующая конституция Республики Сербии также исключает подобную торговлю. Даже некоторые влиятельные члены международного сообщества, каждый по своей причине, не одобрили подобный обмен территориями. И Россия была против, с учетом того, что Резолюция 1244 СБ ООН по Косово и Метохии не предусматривает такого решения.

Если мы уже упомянули Резолюцию 1244, надо подчеркнуть, что это юридический документ, который гарантирует целостность сербского государства и который подписали все остальные члены СБ ООН. За всё время, пока Вучич находится у власти, мы от него ни разу не услышали ничего внятного об этой резолюции. На последней совместной пресс-конференции с Александром Вучичем в декабре этого года министр иностранных дел России **Сергей Лавров** говорил о Резолюции 1244 десять минут. Президент Сербии же остался верен своей манере и даже не упомянул этот документ. Наоборот, он неоднократно повторил, что у Сербии в Косово ничего нет. Вучич также не говорил и о многих других моментах, оговоренных в Резолюции, чья реализация была бы в интересах страны. Он не говорил о судьбе 250 тысяч изгнанных сербов, об имуществе Республики Сербии в южном крае, о необходимости возвращения в Косово 1000 полицейских и военных. Эти темы для Вучича табу. Для него также немисливо объявить южный сербский край оккупированной территорией.

Сербы в Косово и Метохии встречают 2021 год в мрачном настроении и с затаенным страхом. Они опасаются, что президент Сербии отдаст Приштине и те сербские государственные институты в крае, которые всё еще находятся под контролем Белграда, такие, как здравоохранение, образование, социальная защита. Президент Сербии обещает, что он не отдаст их под управление сепаратистов. Но можно ли ему верить после всего случившегося?

31 декабря 2020

Ако Русија призна Косово, Срби ће се претворити у „балканске Пољаке“

Анализирајући узроке због којих Русија губи утицај у Венецуели, **Јевгениј Примаков** је почетком 2019. године закључио: „Ми се опет, с упорношћу залогаја жељног идиота, бавимо поткупљивањем елита, не обраћајући пажњу на то да оне могу да нестану/да се промене/да промене оријентацију... Какве год биле елите, оне могу да обезбеде уговоре и у том смислу чак поткупљивање елита може бити од користи, али концентрисање на такву политику не може да смањи критични ризик у случају великих потреса. Такав ризик може да смањи позитивна репутација, која се формира у масовној средини, на улици. То није „субверзивна делатност“ и ни у ком случају није „подршка опозиције“, јер такав циљ и не постоји — то је осигурање“.

Без обзира на то што Србија и српски народ у целини припадају европској цивилизацији и зато се српски политички, економски и друштвени услови разликују од латиноамеричких, ова оцена руског начина деловања у иностранству из уста актуелног директора „Россотрудничества“ углавном се може применити и на Србију. Утицај Русије у српском друштву је минималан, пошто је руска држава одабрала да комуницира искључиво са владајућим политичким елитама и пословним врхушкама у државним предузећима.

При томе Русија тврдоглаво игнорише ноторну чињеницу да се политич-

ка и пословна елита бивше Југославије од 1948. године, а потом и самосталне Србије (најпре прикривено, а после 2000. године и отворено) формирала под директним и индиректним утицајем Запада. И поред таквог неповољног реда карата, руска држава сав улог харддерски и даље полаже само на српску политичку и пословну елиту чију „игру“ не може ефективно да контролише. Због тога, пре или касније, мораће да банкротира у балканској покерашкој партији.

Са друге стране Русија већ три деценије скоро у потпуности занемарује „дар послат јој с неба“, који јој је неочекивано пружио прилику да брзо и јевтино надокнади своје једновековно одсуство из српског друштва. Наиме, политичка и војна конфронтација целокупног српског народа са простора бивше Југославије (Србија, Црна Гора, Република Српска и бивша РСК) са политичким Западом, оличеним у НАТО пакту, у последњој деценији прошлог века створила је у већ увелико вестернизованом српском друштву снажан одијум према западним идеолошким вредностима и културној мисији Запада. Већ сада се може констатовати да ту прилику Русија није искористила, па је њен утицај на српско друштво и данас крајње занемарљив и рудиментаран. Насупрот томе, Запад је озбиљним улагањима у српске медије, културу, образовање и науку успео врло брзо да анулира недостатак политичког угледа.

Если Россия признает Косово, сербы превратятся в «балканских поляков»

Анализируя причины, по которым Россия теряет влияние в Венесуэле, **Евгений Примаков** в начале 2019 года сказал: «Мы опять и опять, с упорством жадного до корма идиота, занимались подкупом элит, не обращая внимания на то, что они могут исчезнуть/смениться/поменять ориентацию... Каковы бы ни были элиты — они могут обеспечить контракты, и в этом смысле даже подкуп элит может быть полезен, но концентрация на такой политике не может снизить критические риски в случае больших потрясений. Такие риски может снизить позитивная репутация, которая формируется в массовой среде, на улице. Это не «подрывная работа» и не «поддержка оппозиции» — ни в коем случае, раз такой цели нет, это страховка».

Несмотря на то, что Сербия и сербский народ в целом принадлежат к европейской цивилизации, и поэтому сербские политические, экономические и общественные условия отличаются от латиноамериканских, эту оценку российского образа действий за границей из уст действующего директора «Россотрудничества» в основном можно применить и к Сербии. Влияние России в сербском обществе минимально, так как российское государство выбрало поддерживать коммуникацию только с правящими политическими элитами и деловыми верхушками на государственных предприятиях.

При этом Россия упрямо игнорирует тот простой факт, что политическая и деловая элита бывшей Югославии с 1948 года, а потом и самостоятельной Сербии (сначала скрытно, а с 2000 года и открыто) формировалась под прямым и косвенным влиянием Запада. И несмотря на такие невыгодные карты в руках, российское государство все ставки делает на эту элиту, чью «игру» не может эффективно контролировать. И поэтому рано или поздно ей придется обанкротиться в этой балканской партии покера.

С другой стороны, Россия уже три десятилетия почти полностью игнорирует «дар свыше», который неожиданно дал ей шанс быстро и без усилий восполнить свое почти вековое отсутствие в жизни сербского общества. Политическая и военная конфронтация всего сербского народа, проживающего на пространстве бывшей Югославии (Сербия, Черногория, Республика Сербская и бывшая Республика Сербская Краина) с политическим Западом, олицетворением которого является НАТО, в последнем десятилетии прошлого века породило у уже вовсю вестернизированного сербского общества сильное отвращение к западным идеологическим ценностям и культурной миссии. Уже сейчас можно сказать, что этот шанс Россия упустила, и поэтому ее влияние на сербское общество сегодня ничтожно и рудиментарно. В отличие от России, Западу, который очень серьезно вкладывал в сербские

Због дугогодишњег одсуства руске „меке моћи“ у Србији, позитивна перцепција Русије међу српским патриотима данас се углавном свела на представу о Русији као последњем гаранту Резолуције 1244 СБ УН и заштитници територијалне целовитости Србије на Косову и Метохији. Та је перцепција чврста, пошто почива на позитивном стереотипу о Русији као вековној заштитници православних Срба. Перцепцију Русије као последњег чувара Косова и Метохије за сада успешно компензује негативни стереотип о Русији као неконкурентној земљи, која није у стању да се одупре западном утицају у културној, медијској, економској и политичкој сфери.

Као израз потребе за јачим присуством руске „меке моћи“ у Србији последњих година се повећао број руских медија који делују на српском говорном подручју. По логици ствари, јачање руског медијског присуства на Балкану требало би да буде пропраћено политичком офанзивом Кремља на овој територији, а не супротно. Ипак, када се обраћају српској публици, руски аналитичари обавезно треба да знају да „мека моћ“ конкретне државе зависи од два фактора. Прво — у којој мери ће представницима „меке моћи“ поћи за руком да доведу своје поруке у склад не са доминантним у том тренутку политичко-партијским ставом, него са трајним колективним етосом народа коме се обраћају. Друго — у којој мери ће представницима „меке моћи“ исте те државе поћи за руком да избегну клопке негативне контрапропаганде конкурентских држава.

О месту Косова и Метохије у колективном етосу српског народа говоре, између осталог, актуелна и релевантна истраживања јавног мњења, чије резултате креатори руске „меке моћи“ морају свакако узети у обзир. Према овим истраживањима чак 75% грађана Србије би

признање независности тзв. Републике Косово од стране Србије сматрало издајом. Идеју размене територије (тзв. разграничење) подржава 15,8% грађана Србије, док предлог о признању независности у замену за оснивање Заједнице српских општина и екстериторијалност манастира подржава само 20,4% грађана Србије.

Што се другог фактора тиче — избегавање клопки негативне контрапропаганде конкурентских држава — руска „мека моћ“ се у Србији суочава, пре свега, са конкурентским деловањем англосаксонске „меке моћи“. Од када је Британија 1837. године успоставила дипломатске односе са младом Кнежевинам Србијом, целокупна британска балканска политика своди се на циљеве чију је реализацију од првог британског конзула **Хоџеса** захтевао тадашњи шеф Форин-офиса, **лорд Палмерстон**: обезбедити привилеговани положај енглеској трговини и сузбити сваки утицај Русије у Србији. Већ вековима уназад Англосаксонцима је русофобија основно пропагандно средство за сузбијање руског утицаја. У европским словенским и православним земљама, каква је и Србија, чије је становништво духовно најближе Русима, Англосаксонци већ деценијама у пропагандне сврхе користе стари али итекако ефикасни негативни русофобски стереотип о руској држави као орјенталној деспотији. Ова теза треба да сигнализира балканским православним Словенима да су за све оријенталне деспотије, као што је (царска и совјетска) Русија, карактеристични вероломност и империјална себичност.

Имајући у виду да се већински став српског јавног мњења поклапа са ставом Резолуције 1244 (према коме је Косово саставни део Републике Србије), уколико би руско Министарство спољних послова из неких разлога престало да се

СМИ, культуру, образование и науку, удалось быстро нейтрализовать нехватку политического авторитета.

Благодаря многолетнему отсутствию российской «мягкой силы» в Сербии, положительное восприятие России среди сербских патриотов сегодня в основном держится на представлении о России как о последнем гаранте Резолюции 1244 СБ ООН и защитнице территориальной целостности Сербии в Косово и Метохии. Это восприятие крепкое, так как оно зиждется на позитивном стереотипе о России, которая уже много веков является защитницей православных сербов. Восприятие России как последней хранительницы Косово и Метохии пока удачно компенсирует живущий среди сербов негативный стереотип о России как о неконкурентоспособной стране, которая не может противостоять западному влиянию в культурной, медийной, экономической и политической сфере.

Потребность в более интенсивном присутствии российской «мягкой силы» в Сербии в последние годы привела к увеличению количества российских СМИ на сербском языке. По логике вещей, усиление российского медийного присутствия на Балканах должно сопровождать политическое наступление Кремля на этой территории, а не наоборот. Однако, обращаясь к сербской аудитории, российские аналитики непременно должны знать, что «мягкая сила» отдельно взятого государства зависит от двух факторов. Первое — в какой степени представителям «мягкой силы» удастся привести свои послания в соответствие не с доминирующей в тот или иной момент политическо-партийной позицией, а с нравами народа, к которому они обращаются. Второе — в какой степени представителям «мягкой силы» этого же государства удастся избежать

за границей ловушек негативной контрпропаганды государств-конкурентов.

О том, какое место Косово и Метохия занимают в коллективном сознании сербского народа, свидетельствуют в том числе и новые опросы общественного мнения, чьи результаты разработки концепции российской «мягкой силы» в любом случае должны учесть. В соответствии с результатами этих исследований аж 75% граждан Сербии посчитали бы признание сепаратистского Косово Белградом актом предательства. Идею обмена территориями (так называемого разграничения) поддерживает 15,8% граждан, в то время как предложение о признании независимости южного края в обмен на создание Сообщества сербских муниципалитетов и особый статус для сербских монастырей — всего лишь 20,4% граждан Сербии.

Что касается второго фактора — обхода ловушек негативной контрпропаганды государств-конкурентов, российская «мягкая сила» в Сербии сталкивается прежде всего с противодействием конкурентской англосаксонской «мягкой силы». С тех пор как Британия в 1837 году установила дипломатические отношения с молодым Княжеством Сербией, вся британская политика на Балканах состоит из целей, реализацию которых требовал от первого британского консула **Ходжеса** тогдашний глава министерства иностранных дел **лорд Палмерстон**: обеспечить привилегированное положение английской торговле и вытеснить любое влияние России. Уже много веков для англосаксов русофобия является основным способом пропаганды с целью ограничения российского влияния. В европейских славянских и православных странах, таких, как Сербия, население которых имеет самые тесные духовные связи с Россией, англосаксы уже десятилетиями используют старый, но весьма

позива на тај документ, тада би се створио трајни расцеп између српског јавног мњења и руске државе. Таква одлука ишла би на руку англосаксонској пропаганди, и Србски народ више нико не би могао да разувери да Русија 1999. године није предложила Резолуцију 1244 само да би за рачун Запада изиграла тадашње српско руководство, а не зато да би сачувала суверенитет Србије на Косову и Метохији.

Представницима руске „меке моћи“ није довољно да знају српску политичку и пословну елиту да ми могли да кажу да знају српски народ и његов колективни етос. Ако би Кремљ из било ког разлога признао другу албанску државу на територији Србије, Русија би ступила у озбиљну конфронтацију са српским друштвом. После ступања такозване Републике Косово у УН, Кремљ би се уверио да веза са елитама, како је о томе говорио

Јевгениј Примаков, није у стању да осигура стално руско присуство у Србији.

Губитак позитивне перцепције Русије у српском друштву, везане за заштиту српског и православног Косова и Метохије, истовремено би постао извор снажне русофобије код српских патриота — јучерашњих русофила-идеалиста. Пошто се признање Косова у свести већине Срба изједначава са издајом, Русија би у српском друштву била жигосана као земља која је учествовала у подели Србије. Зато се не чини неоснованим закључак да би такав корак Кремља омогућио англосаксонцима да створе посредством своје пропаганде нове православне „Пољаке“ на балканском делу Интермаријума. То треба озбиљно да се забрине одговорне за руску политику на Балкану.

6. новембра 2020.

эффективный русофобский стереотип о российском государстве как восточной деспотии. Этот тезис должен сигнализировать балканским православным славянам о том, что для всех восточных деспотий, таких как (царская и советская) Россия, характерны вероломность и имперское себялюбие.

Учитывая то, что позиция большей части сербского общества совпадает с принципами Резолюции 1244 (в соответствии с которой Косово является неотъемлемой частью Сербии), если бы российский МИД по каким-то причинам перестал ссылаться на этот документ, это пробило бы невосполнимую брешь между сербским общественным мнением и российским государством. Такое решение сыграло бы на руку англосаксонской пропаганде, и сербский народ уже никто не мог бы разуверить в том, что Россия в 1999 году предложила принять Резолюцию 1244 только для того, чтобы за счет Запада обвести вокруг пальца тогдашнее сербское руководство, а не для того, чтобы сохранить суверенитет Сербии над Косово и Метохией.

Представителям российской «мягкой силы» недостаточно знать сербскую политическую и деловую элиту, чтобы сказать о том, что они знают сербский народ и его коллективный нрав. Если бы Кремль по каким бы то ни бы-

ло причинам признал второе албанское государство на территории Сербии, Россия вступила бы в очень серьезную конфронтацию с сербским обществом. После вступления так называемой Республики Косово в ООН Кремль удостоверился бы в том, что связь элитами, как об этом сказал Евгений Примаков, не сможет обеспечить постоянное российское присутствие в Сербии.

Потеря положительного восприятия России в сербском обществе, которое связано с защитой сербского и православного Косово и Метохии, одновременно стала бы источником сильной русофобии в среде сербских патриотов — вчерашних русофилов-идеалистов. Так как признание Косово в восприятии большинства сербов отождествляется с предательством, Россия в сербском обществе была бы заклеена как страна, которая участвовала в разделе Сербии. Поэтому не кажется необоснованным вывод о том, что такой шаг Кремля позволил бы англосаксам создать посредством своей пропаганды новых православных «поляков» на балканской части Интермариума. Это должно серьёзно беспокоить ответственных за российскую политику на Балканах.

6 ноября 2020

После Вучића Србија неће имати шта да „предаје“ на Косову

Председник Србије **Александар Вучић** у програму српског телеканала Ртвa изјавио је недавно да Београд ни у ком случају неће признати независност Косова до априла 2022. године, тачније до одржавања наредних председничких избора. Шта ће бити после, о томе ће одлучити српски народ, истакао је он.

Александар Вучић воли да понавља да док је он председник, неће бити признања независности Косова, јер српска јавност ни за тренутак не би смела то да заборави. Уз то, треба подсетити грађане шта ће се десити ако на изборима 2022. године они буду гласали неправилно и ако буду одабрали неког од Вучићевих опонената из редова „демократске опозиције“. Актуални председник ретко пропушта шансу да подсети на чињеницу да су многи опозициони лидери раније заузимали дужности у влади демократа и непосредно учествовали у „предаји“ Косова и Метохије, а сада, у случају повратка на власт, они ће једноставно довршити своје мрачне послове и потписати формално признање независности јужне српске покрајине.

Нико не зна како би се понели опозициони политичари, када би се неко од њих после избора 2022. године нашао на челу државе. Али у датом случају тешко да је Вучић изговорио чаробне речи о непризнању Косова, оријентишући се на председничку камању, која, уз то, још није ни започела. Пре би се рекло да му

је било потребно да скрене пажњу јавности са другог догађаја, који је слабо био представљен у српским прорезимским медијима, пошто би то могло да доведе грађане до помисли да ће прозападној опозицији после 2022. године мало шта остати да преда на Косову у Метохији у случају победе на изборима, пошто је актуална власт и тако много урадила и сама.

Реч је о преласку компаније дистрибутера електричне енергије сепаратистичког Косова KOSTT под контролу албанског оператора OST, о чему је 14. децембра саопштио премијер Албаније **Еди Рама**. Према његовим речима, у јединствени енергоблок са Албанијом ушла је електрична мрежа Севера Косова и Метохије, насељеног претежно Србима, коју је раније снабдевао српски оператор „Електродистрибуција Србије“. Услови за тај прелазак су били створени још 2013. године, када је српска страна уз посредништво ЕУ подписала у Бриселу низ споразума са косовским сепаратистима, између осталог и о управљању електроенергетском инфраструктуром. Тада се Београд обавезао да ће подржати учлањење оператора сепаратистичког Косова у Европску мрежу дистрибутера електричне енергије (ENTSO-E). Тиме су спрске власти фактички признале постојање независног косовског система за дистрибуцију електричне енергије, што су касније искористиле и Приштина, и Тирана, потписавши крајем 2019. го-

После Вучича Сербии уже нечего будет сдавать в Косово

Президент Сербии **Александр Вучич** в эфире сербского телеканала Prva недавно заявил о том, что Белград ни в коем случае не признает независимость Косово до апреля 2022 года, вернее, до проведения очередных президентских выборов. Что будет потом — это будет решать сербский народ, отметил он.

Александр Вучич любит повторять слова о том, что «на его веку» признания независимости Косово не будет, ведь сербская общественность не должна ни на минуту об этом забывать. К тому же надо напомнить гражданам, что произойдёт, если на выборах в 2022 году они проголосуют неправильно и выберут какого-нибудь оппонента Вучича из рядов «демократической оппозиции». Действующий президент редко упускает шанс рассказать о том, что многие оппозиционные лидеры ранее занимали посты в правительстве демократов и непосредственно участвовали в сдаче Косово и Метохии, и теперь в случае их возвращения к власти они просто довершат свое мрачное дело и подпишут формальное признание независимости южного сербского края.

Никто не знает, как повели бы себя оппозиционные политики, если бы кто-то из них по итогам выборов 2022 года оказался во главе государства. Но в данном случае вряд ли Вучич произнес заветные слова о непризнании Косово, ориентируясь на президент-

скую кампанию, которая, к тому же, пока не началась. Скорее всего, ему нужно было отвлечь внимание общественности от другого события, которое слабо освещалось в сербских СМИ, подконтрольных государству, так как оно могло бы привести граждан к мысли о том, что прозападной оппозиции после 2022 года мало что останется сдавать в Косово и Метохии в случае победы на выборах, так как нынешние власти уже и так о многом позаботились.

Речь идет о переходе компании-распределителя электроэнергии Косово KOSTT под контроль албанского оператора OST, о чем 14 декабря сообщил премьер-министр Албании **Эди Рама**. По его словам, в единый с Албанией энергоблок вошла электросеть севера Косово и Метохии, населенного преимущественно сербами, которую ранее обеспечивал электроэнергией сербский оператор «Электросеть Сербии». Условия для этого перехода были созданы еще в 2013 году, когда сербская сторона при посредничестве Евросоюза подписала в Брюсселе ряд соглашений с косовскими сепаратистами, в том числе об управлении электроэнергетической инфраструктурой. Тогда Белград обязался поддержать вступление оператора сепаратистского Косово в Европейскую сеть распределителей электроэнергии (ENTSO-E). Этим сербские власти фактически признали существование независимой косовской системы распределения

дине споразум о формирању косовског контролног енергетског блока у Тирани. При томе треба напоменути да су Бриселски споразум потписивале управо актуелне српске власти — Александар Вучић је тада био министар одбране и први потпредседник владе, а такође он је лично учествовао у преговорима са Приштином у Бриселу и присуствовао потписивању документа у белгијског престоници.

Исте те 2013. године био је потписан додатни споразум, којим су регулисани односи Београда и Приштине у области енергетике. Било је договорено да ће Србија у складу са законима сепаратистичког Косова отворити два кћеринска предузећа, која ће управљати мрежом за дистрибуцију електричне енергије на северу покрајине, али ове договоре Приштина је једноставно игнорисала, као и већину других обећања српској страни. Од 2013. до 2020. године прошло је прилично времена, и Александар Вучић је имао довољно могућности да тражи испуњење датог споразума. Али он више воли да понавља да Србија не може никако да натера САД и ЕУ да промену свој став подовом Косова, које је за њих независна држава. Прилично је очигледно да би сваком лидеру који се придржава таквог става тешко било да учествује у преговорима о болном и компликованом питању као што је сецесија дела територије сопствене земље, и тим пре да тражи испуњење некаквих услова, полазећи од националних интереса.

Пошто је електроенергетски систем Косова и Метохије, по речима Едија Раме, у потпуности прешао у руке Албаније, Вучић се у Београду састао са представницима косовских Срба. После састанка била је планирана конференција за штампу, али Канцеларија за Косово и Метохију Владе Србије ограничила се само званичним саопштењем, у којем је

било речено да ће детаљи преговора бити познати јавности у року од 72 сата — за то време биће обављене консултације са представницима међународне заједнице.

О детаљима састака у Председништву српска јавност до дана данашњег ништа не зна, мада је прошло већ много више од 72 сата. Али зато је у том тродневном року Вучић стигао да изјави да он неће признати Косово до наредних председничких избора. И по свему судећи он ће то обећање и испунити, макар из тог разлога што је сепаратистичко Косово ових дана потпуно остало без власти. Прво је почетком новембра, пре него што ће изаћи пред суд у Хагу због оптужбе за ратне злочине и злочине против човечности, оставку поднео председник **Хашим Тачи**. Ових дана уставни суд Косова донео је одлуку да је процедура гласања када је **Авдулах Хоти** изабран за премијера била незаконита и зато влади престаје мандат, а на Косову ће бити одржани ванредни парламентарни избори. Политичка криза која је одавно била на помолу, очигледно неће дозволити сепаратистима у Приштини да се позабаве потписивањем „свеобухватног споразума о нормализацији односа“ са Београдом и зато је председник Србије, можда и нехотице, навео потпуно могуће рокове свог непризнања Косова.

Али без обзира на све то, Европска Унија неће Вучићу дозволити честито да одахне. Већ 23. децембра прес-служба ЕУ изјавила је да Брисел прати дешавања на Косову везана за одржавање ванредних парламентарних избора и да ће се чак и у тим условима дијалог Београда и Приштине наставити. Очигледно да ЕУ жури да изнуди од Београда признање Косова, истичући „нормализацију односа“ између Србије и њене јужне покрајине као обавезан услов за наставак евроинтеграција. Истина, то напре-

электроэнергии, чем позже воспользовались и Приштина, и Тирана, подписав в конце 2019 года соглашение о создании косовского контрольного энергетического блока в Тиране. При этом надо напомнить, что Брюссельские соглашения подписывали именно действующие сербские власти — Александр Вучич тогда занимал должность министра обороны и первого вице-премьера, а также лично участвовал в переговорах с Косово при посредничестве ЕС и присутствовал при подписании документа в бельгийской столице.

В этом же 2013 году было подписано и дополнительное соглашение, которое регулирует отношения Белграда и Приштины в области энергетики. Было оговорено, что Сербия в соответствии с законами сепаратистского Косово создаст две дочерние компании, которые будут управлять электросетью на севере края, но эти договоренности Приштина просто проигнорировала, как и большинство других своих обещаний сербской стороне. С 2013 по 2020 год прошло довольно много времени, и Александр Вучич имел достаточно возможностей для того, чтобы добиваться выполнения данного соглашения. Но он предпочитает повторять, что Сербия никак не сможет заставить США и Евросоюз изменить свою позицию по поводу Косово, которое для них является независимой страной. Достаточно очевидно, что любому лидеру, придерживающемуся такой позиции, сложно было бы участвовать в переговорах по такому болезненному и сложному вопросу, как сецессия части территории своей страны, и тем более добиваться чего-то, исходя из национальных интересов.

После того, как электроэнергетическая система Косово и Метохии, по словам Эди Рамы, полностью перешла в руки Албании, Вучич в Белграде

встретился с представителями косовских сербов. По итогам встречи была запланирована пресс-конференция, но Канцелярия правительства Сербии по Косово и Метохии ограничилась всего лишь официальным сообщением, в котором было сказано, что подробности переговоров станут известны общественности в течение 72 часов после проведения консультаций с представителями международного сообщества.

О подробностях встречи в администрации президента сербская общественность до сих пор ничего не знает, хотя прошло уже намного больше времени. Но зато в этот трехдневный срок Вучич успел заявить о том, что он не признает Косово до следующих президентских выборов. И, по всей видимости, это обещание он выполнит, хотя бы по той причине, что на днях сепаратистское Косово полностью лишилось власти. В начале ноября, перед тем, как предстать перед судом в Гааге по обвинению в военных преступлениях и преступлениях против человечности, в отставку ушел президент **Хашим Тачи**. На днях конституционный суд Косово принял решение о том, что процедура голосования в пользу **Авдуллаха Хоти** на должность премьера была незаконной, и поэтому правительство уйдет в отставку, а в Косово пройдут внеочередные парламентские выборы. Политический кризис, который назревал уже давно, очевидно, не позволит сепаратистам в Приштине заняться подписанием «всеобъемлющего договора о нормализации отношений» с Белградом, и поэтому президент Сербии, может быть, даже и не подозревая об этом, назвал вполне вероятные сроки своего непризнания Косово.

Но, несмотря ни на что, Евросоюз не даст Вучичу длительной передышки. Уже 23 декабря пресс-служба ЕС заявила о том, что Брюссель наблюдает за со-

довање Србије на путу евроинтеграција веома је трновито — не само да се од ње тражи да одустане од дела своје територије, већ је и коначни циљ крајње магловим, узимајући у обзир став водећих земаља Европске Уније поводом пријема нових чланица, посебно из региона такозваног Западног Балкана.

Али док балканске земље покушавају да буду примљене у ЕУ, у региону јача друга евроатлантска структура — НАТО. За разлику од сврсисходности проширења ЕУ, у сврсисходност проширења Северноатлантске алијансе западни политичари не сумњају превише, и у последње три деценије она је у своје редове примила скоро све балканске државе. Остале су само Србија и Босна и Херцеговина, која не може да се учлани у НАТО управо избог става Срба у БиХ. Одвајање Косова од Србије игра важну улогу у плановима за проширење НАТО-а на читаву територију Балкана, пошто са Косовом у НАТО-у Србији ће бити још теже да брани своју војну неутралност. Индикативно је то да је косовски министар спољних послова **Мелиза Харадинај-Стубла** 17. децембра у току онлајн-заседања комисије за партнерство организације Јадранска повеља изавила о томе да је Косово одлучно кренуло путем евроатлантских интеграција и да „регион неће бити довршен“ док се Косово не придружи Јадранској повељи и НАТО. У том циљу, подвукла је она, Приштина наставља трансформацију својих снага безбедности у праву армију.

Треба напоменути да је у гостима код Александра Вучића буквално два дана пре његове гласне изјаве о томе да Србија неће признати Косово до 2022. године, боравио министар иностраних послова Русије **Сергеј Лавров**. У оквору балканске турнеје он је посетио Србију, обишао Гробље ослободилаца Београда и Храм Светог Са-

ве, у чијем украшавању су учествовали руски уметници. Такође он је преговарао са српским колегом **Николом Селаковићем** и са председником Вучићем. Лавров је у Београду још једном изјавио да се Русија залаже за очување територијалног интегритета Србије и за компромисно решење косовског питања у оквиру Резолуције 1244 СБ УН.

Шеф руске дипломатије је и овог пута поновио све оно што ми већ одавно и добро знамо о ставу Москве по косовском питању. Али још једном се намеће питање зашто Србија, којој је познат принципијални став Русије о непоходности поштовања њеног територијалног интегритета, упорно одбија да тражи активније учешће руске стране у преговорима о Косову и Метохији. Одговор на питање каква су очекивања званичног Београда од Москве у процесу регулисања косовског питања прилично тачно је изнела главни уредник Sputnik.Serbia **Љубинка Милинчић**. Коментаришући у емисији РТС резултате Лавровљеве посете Србији, Миличић је изјавила: „За нас је веома важно то што Русија подржава Србију у Савету безбедности и стално нас уверава да тај став она неће променити. Док ми не желимо да признамо Косово, Русија ће нам обезбеђивати комфорне услове за деловање, зато што ће у Савету безбедности она гласати онако, како ми то будемо желели“.

За све време боравка на власти Александар Вучић је показао да он уме нешто боље од било ког другог српског политичара — уме да купује време. За сада Вучић не жели да призна Косово и да пусти албанске сепаратисте у УН. За то није спремна у првом реду српска јавност, а 2022. године предстоје председнички избори, зато сада није најбољи тренутак за признање, као што није био ни пред парламентарне изборе у јуну ове године. Али Запад има свој дневни ред,

бытиями в Косово, связанными с проведением внеочередных парламентских выборов, и что даже в этих условиях диалог между Белградом и Приштиной продолжится. Очевидно, что Евросоюз спешит выбить у Белграда признание Косово, выдвигая «нормализацию отношений» между Сербией и ее южным краем в качестве обязательного условия для продвижения на пути евроинтеграции. Правда, это продвижение для Сербии весьма тернисто — мало того, что от нее требуется отказаться от части своей территории, но еще и конечная цель крайне туманная, учитывая позицию ведущих стран Евросоюза по поводу приема новых стран, особенно из региона так называемых Западных Балкан.

Но пока балканские страны добиваются вступления в Евросоюз, в регионе усиливает свои позиции вторая евроатлантическая структура — НАТО. В отличие от целесообразности расширения ЕС, о целесообразности расширения Североатлантического альянса западные политики особо не задумываются, и в последние три десятилетия он принял в свои ряды почти все государства Балкан. Остались всего лишь Сербия и Босния и Герцеговина, которая не может вступить в НАТО как раз из-за позиции боснийских сербов. Отделение Косово от Сербии играет очень важную роль в планах расширения НАТО на всю территорию Балкан, так как с Косово, находящимся в составе НАТО, Сербии будет еще более сложно отстаивать свой военный нейтралитет. Примечательно, что косовский министр иностранных дел **Мелиза Харадинай-Стубла** 17 декабря в ходе онлайн-заседания комиссии по партнерству организации Адриатической хартии заявила о том, что Косово решительно встало на путь евроатлантической интеграции, и что «регион не будет завершаемым», пока Косово не при-

соединится к Адриатической хартии и НАТО. С этой целью, подчеркнула она, Приштина продолжит преобразование своих сил безопасности в полноценную армию.

Стоит напомнить, что в гостях у Александра Вучича, буквально за два дня до его громкого заявления о том, что Сербия не признает Косово до 2022 года, побывал министр иностранных дел России **Сергей Лавров**. В рамках балканского турне он прибыл с визитом в Серию, посетил мемориал освободителям Белграда и храм Святого Саввы, в украшении которого участвовали российские художники. Также он провел переговоры с сербским коллегой **Николай Селлаковичем** и с президентом Вучичем. Лавров в Белграде очередной раз заявил о том, что Россия выступает за сохранение территориальной целостности Сербии и за компромиссное решение косовского вопроса в рамках Резолюции 1244 СБ ООН.

Глава российской дипломатии и на этот раз сказал все то, что мы давно и хорошо знаем о позиции Москвы по косовскому вопросу. Но в очередной раз напрашивается вопрос, почему Сербия, которой известна принципиальная позиция России по поводу соблюдения ее территориальной целостности, упорно отказывается просить о более активном участии российской стороны в переговорах по Косово и Метохии. Ответ на вопрос, каковы ожидания официального Белграда от Москвы в процессе косовского урегулирования, предельно точно озвучила главный редактор Sputnik Serbia **Любинка Милинич**. Комментируя в эфире государственного телеканала РТС итоги визита Лаврова в Серию, Милинич заявила: «То, что Россия поддерживает Серию в Совете безопасности и постоянно уверяет нас, что эту позицию она не изменит, для нас очень

и зато он поштрава притисак на актуелног председника Србије. Добро је што постоји руска дипломатија, која „држи леђа“ српском председнику“ и „осигурава му комфорне услове за деловање“. Истина, не зна се да ли ће Русија када за то дође време, гласати у СБ УН она-

ко како хоће Александар Вучић или неко други ко буде заменио Вучића на тој дужности, како је он сам наговестио у програму српске телевизије.

24. децембра 2020.

важно. Пока мы не хотим признавать Косово, Россия будет нам обеспечивать комфортные условия для действий, поскольку в Совете безопасности она будет голосовать так, как мы того хотим».

За все время пребывания у власти Александр Вучич показал, что он умеет делать лучше любого другого сербского политика — покупать время. Пока Вучичу не хочется признавать Косово и пускать албанских сепаратистов в ООН. К этому не готова в первую очередь сербская общественность, а в 2022 году предстоят президентские выборы, и поэтому сейчас не лучший момент для признания — так же, как и перед парла-

ментскими выборами в июне этого года. Но у Запада есть своя повестка, и поэтому он усиливает давление на действующего президента Сербии. Благо есть российская дипломатия, которая «держит тыл» сербскому президенту и «обеспечивает комфортные условия для действий». Правда, непонятно, будет ли Россия, когда наступит этот момент, голосовать в СБ ООН так, как хочет Александр Вучич, или кто-то, кто сменит Вучича на этом посту, как он сам об этом упомянул в эфире сербского телеканала.

24 декабря 2020

Косово је Русија: како да Москва не покопа саму себе на Балкану

Пре извесног времена председник Србије **Александар Вучић** састао се са посредником Европске уније у преговорима српских власти и косовских сепаратиста **Мирославом Лајчаком**, после којих је изјавио да Запад од Србије очекује да призна Косово. Тачније Београду изгледа више не полази за руком да се „вади“ на полумере које подразумевају фактичку легализацију независности јужне српске покрајине уз одсуство њеног формалног признања. ЕУ и нова америчка администрација очигледно нису одушевљене домишљатошћу српских власти, које су се озбиљно надале да ће за признање Косова добити бар нешто суштинско, макар неколико српских села. Србија треба да призна Косово без било каквих услова. Вучићеве узастопне изјаве о томе да после предаје покрајине „незадовољне треба да остану обе стране“ не изазивају саосећање код америчких и западноевропских партнера српског председника. САД и ЕУ очигледно сматрају да „незадовољним“ треба да остану само Срби и нико више.

То делује сасвим логично ако се узму у обзир убеђења нове америчке администрације. Српске власти су можда и имале неку магловиту шансу да искамче нешто од **Доналда Трампа**, некакве симболичне уступке, али са актуелним домаћином Беле куће тај филм нећемо гледати. За разлику од Трампа, **Џозеф Бајден** је био директно умешан

у НАТО агресију против Југославије, све изјаве новог председника САД о датом питању одају га као упорног (како у таквим случајевима обично кажемо — „зоолошког“) србофоба. Бесмислено је очекивати од њега кораке у сусрет Србима. Уз то актуелне српске власти саме су на Косову предале позицију за позицијом, почев од ликвидације свих органа српске власти и органа безбедности у покрајини, па до пружања потпуне енергетске независности сепаратистима — од недавно електроенергетски систем Косова контролише не Србија, већ Албанија. Гледајући све то, Бриселу и Вашингтону остаје само да појачају притисак, оправдано очекујући од Београда даља попуштања, која треба да резултирају званичним признањем независности јужне покрајине, без чега главни спољнополитички циљ савремене Србије — ступање у ЕУ — неће бити достижан.

Александар Вучић је још 2018. године покушавао да иницира у српском друштву такозвани „унутрашњи дијалог о Косову“ како би убедио Србе да је коначна предаја покрајине неизбежна. Српско друштво, ипак, одбило је да призна ту неизбежност. Прилично је очигледно да званични Београд још није признао Косово пре света зато што је то апсолутно неприхватљиво за већину становника Србије. Уз то Вучићу пред очима стоји пример његовог колеге из Црне Горе **Мила Ђукановића**, који је решио

Косово — это Россия: как Москве не похоронить себя на Балканах

Некоторое время назад президент Сербии **Александр Вучич** провёл встречу с посредником ЕС в переговорах сербских властей с косовскими сепаратистами **Мирославом Лайчаком**, по итогам которой заявил, что Запад ждёт от Сербии признания Косово. То есть Белграду, по-видимому, уже не удастся «сехать» на полумерах, которые подразумевают фактическую легализацию независимости южного сербского края при отсутствии её формального признания. ЕС и новая администрация США явно не в восторге от ухищрений сербских властей, всерьёз надеющихся получить в обмен на признание Косово что-то хоть сколько-нибудь существенное, даже если речь идёт буквально о нескольких населённых сербами деревнях. Сербия должна признать Косово безо всяких условий. Неоднократные заявления Вучича, согласно которым в результате сдачи региона «недовольными должны остаться обе стороны», не встречают сочувствия у американских и западноевропейских партнёров президента Сербии. США и ЕС явно считают, что «недовольными» должны остаться только сербы, и никто другой.

Это кажется вполне логичным, если учитывать убеждения новой американской администрации. У сербской власти, возможно, был некий призрачный шанс поторгаться с **Дональдом Трампом**, добившись от него каких-то символиче-

ских уступок, но с нынешним хозяином Белого дома такой номер не пройдёт. В отличие от Трампа, **Джозеф Байден** имел самое прямое отношение к агрессии НАТО против Югославии, все заявления нового президента США по рассматриваемому вопросу выдают в нём упёртого (как в таких случаях принято говорить, «зоологического») сербофоба. Ожидать от него шагов навстречу бессмысленно. К тому же нынешние сербские власти сами сдавали в Косово позицию за позицией, начиная с ликвидации в крае всех органов сербской власти и правопорядка и заканчивая предоставлением сепаратистам полной энергетической независимости — с недавних пор электроэнергетическая система Косово замыкается не на Сербию, а на Албанию. Глядя на это, Брюсселю и Вашингтону остаётся лишь продолжать давление, закономерно ожидая от Белграда дальнейшего отступления, итогом которого должно стать официальное признание независимости своего южного края, без чего главная внешнеполитическая цель современной Сербии — вступление в ЕС — окажется недостижимой.

Александр Вучич ещё в 2018 году попытался инициировать в сербском обществе т. н. «внутренний диалог о Косово» с целью убедить сербов в неизбежности окончательной сдачи региона. Сербское общество, однако, отказалось признавать эту неизбежность. Достаточно очевидно,

да прогура усвајање крајње скандалозне иницијативе, упркос жељи народа. Ипак овде постоји још једна компонента и управо она највише интригира.

Разуме се, реч је о ставу Русије. Већ више пута је било примећено да у том ставу постоји извесна двојственост: с једне стране Москва изјављује да будући споразум о Косову треба да одговара Резолуцији 1244, према којој се покрајина сматра саставним делом Србије, а с друге да ће њој одговорати сваки споразум који буде задовољио српску страну. То допушта тумачење да руководство Русије може да постане саучесник у предаји Косова када се актуелни или будући српски политички режим коначно на то одлучи.

Више пута је било истицано да Вучић стално покушава да створи у јавности осећај да га **Владимир Путин** непрекидно подржава. Многи српски експерти оправдано сматрају да у будућности председник Србије тако може да покуша да легализује „споразум“ о Косову и Метохији (тачније његово признање), позивајући се на то да је Путин тај „дил“ одобрио. У сваком случају, ако Русија подржи признање независности јужне српске покрајине од стране Београда, Србију, а заједно са њом и читав Балкан, она ће изгубити, ако не заувек, онда за дуги временски период.

Раније сам ја већ писао о томе како ће се учешће Русије у предаји Косова и Метохије одразити на однос српског друштва према њој. Укратко, то ће бити схваћено као грандиозна издаја, после чега ће управо Русија у очима Срба постати главни кривац за оно што се десило, а не реални модератори тих процеса као што су САД, Британија и ЕУ. Ипак, желео бих да скренем пажњу на још један аспект који је, рекло би се, очигледан, али без обзира на то незаслужено се игнорише.

Статус Косова је једино што још држи Русију на Балкану. Поред непризнања независности Косова и дипломатске помоћи која се тим поводом Србији пружа, Русија у региону нема више никакве полуге и инструменте утицаја. Она нема могућности да води економску експанзију. Она нема средстава да делује на расположење друштва, она иста која се у данашње време обично називају „мека сила“. Она нема довољног политичког ауторитета и не може да пројектује у региону војну моћ. По свим тим параметрима она сада не само да бесконачно заостаје за западним земљама и Турској — чак је далека Кина претиче по низу кључних параметара. Ипак на парадоксални начин управо став Русије везан за доследну подршку територијалној целовитости Србије нивелише све дугогодишње напоре Запада да коначно потчини Балкан. Вашингтон, Лондон, Берлин и Брисел са свом њиховом економском и војном силом, са бројним и утицајним невладиним организацијама, није у стању да истисне из региона много слабију Русију и немоћан је у својој тежњи на преформативира српску свест, да претвори у тај братски за Русе народ у друге Бугаре или још једне „Милогорце“.

Управо Русија, а не српска власт, сматра „светској зајединци“ да коначно легализује резултате крваве кланице коју су Снаге Добра приредиле у Југославији пре више од двадесет година. И ако Русија одбаци тај свој једини адут, она ће истог тренутка престати да буде на Балкану потребна било коме за било шта. Нестаће и најмања потреба за њом, она ће једноставно нестати.

И што је најважније, овде треба схватити да ће у У ПРИНЦИПУ СВАКИ договор о статусу покрајине који може да склопи савремени Београд са савременом Приштином имати фаталне после-

что Косово до сих пор не было признано официальным Белградом прежде всего потому, что это абсолютно неприемлемо для подавляющего большинства сербского населения. К тому же перед глазами Вучича стоит пример его коллеги из Черногории **Мило Джукановича**, который как раз решил продавить принятие крайне скандальной инициативы вопреки воле народа. Однако здесь есть ещё одна составляющая, и она-то и вызывает наибольший интерес.

Речь, разумеется, идёт о позиции России. Уже неоднократно отмечалось, что в ней наблюдается известная двойственность: с одной стороны, Москва заявляет, что будущая договорённость по Косово должна соответствовать Резолюции 1244 СБ ООН, которая объявляет край составной частью Сербии, с другой — что её устроит любое соглашение, которое устроит сербскую сторону. Это позволяет допускать, что руководство РФ может стать соучастником сдачи Косово, когда нынешний или будущий сербский политический режим, наконец, на это решится.

Не раз отмечено, что Вучич постоянно пытается создать у аудитории ощущение того, что **Владимир Путин** оказывает ему непрерывную поддержку. Многие сербские эксперты закономерно полагают, что в будущем президент Сербии может таким образом попытаться легализовать «договорённость» по Косово и Метохии (то есть его признание), ссылаясь на то, что Путин эту «договорённость» одобрил. В любом случае, если Россия согласится с признанием Белградом независимости южного сербского края, Серию, а вместе с ней и все Балканы она потеряет если не навсегда, то очень надолго.

В недалёком прошлом я уже писал о том, как участие России в сдаче Косово и Метохии отразится на отношении

к ней сербского общества. Если вкратце, то это будет воспринято как грандиозное предательство, после чего именно Россия станет в глазах сербов главным виновником произошедшего, а вовсе не реальные модераторы этих процессов в лице США, Британии и ЕС. Однако хотелось бы обратить внимание на ещё один аспект, который вроде бы представляется очевидным, но тем не менее зачастую незаслуженно игнорируется.

Статус Косово — единственное, что ещё удерживает Россию на Балканах. Кроме непризнания независимости Космета и связанной с этим дипломатической помощи Сербии у РФ в регионе нет вообще никаких рычагов и инструментов влияния. У неё нет возможности вести экономическую экспансию. У неё нет средств воздействия на настроения общества, тех самых, которые сейчас принято называть «мягкой силой». У неё нет достаточного политического веса. Она не может проецировать на регион военную мощь. По всем этим параметрам она сейчас не только бесконечно уступает западным странам и Турции — даже далёкий Китай опережает её по ряду ключевых аспектов. Однако парадоксальным образом именно позиция России, связанная с последовательной поддержкой территориальной целостности Сербии, сводит на нет все многолетние усилия Запада по окончательному подчинению Балкан. Вашингтон, Лондон, Берлин и Брюссель со всей их экономической и военной силой, с многочисленными и влиятельными НКО оказываются неспособными выдвинуть из региона куда более слабую Россию и бессильными в своём стремлении переформатировать сербское сознание, превратив этот братский для русских народ во вторых болгар или очередных «черногорцев».

Именно Россия, а не сербская власть, мешает «мировому сообществу» оконча-

дице по руске позиције. Чак ако замислимо да ће се Запад одједном смиловати несрећној Србији (то се неће десити, али нико нам не брани да маштамо) и почне да сипа дарове, све до „разграничења“ покрајине на српски и албански део, за Русију ће и то бити крах. Ако она не „држи“ Косово, она у региону никоме и ни за шта неће бити потребна. У том сценарију њој једноставно неће преостати ни једна улога. Текући статус Косова и Метохије је једино што заиста зауставља Србију на путу интеграције у ЕУ (и неминовног ступања у НАТО). После тога биће уништен последњи бастион српства у региону — Република Српска, и унитарна Босна и Херцеговина ће се такође наћи у Северноатлантској алијанси.

Традиционално српско русофилство које се обично сматра активом Москве такође ће на томе нестати. Срби заиста воле Русију, мада воле је они не као нешто апстрактно. Они њу виде као последњу наду, као последње упориште које стоји на путу неумољиве машине која носи Србији коначно распарчавање и поробљавање. И ако сама Русија добровољно одустане од те улоге, она ће одмах постати Главни Издајник и медији под контролом Запада одмах ће јој помоћи да се утврди у новој улози. Ти исти који данас тако ватрено подржавају „независно Косово“. И они ће врло убедљиво приказивати НАТО као једину гаранцију да неће доћи до даљег распада земље, када после Косова и Метохије на дневни ред стигне питање Прешева, Санџака, Војводине...

На шта у тој ситуацији може да се ослани Москва? На српску нафтну индустрију у којој она држи контролни пакет акција? На присуство њеног бизниса у региону? У том погледу можемо узети за пример Белорусију, где Гаспром поседује локални систем за

транспорт гаса. Да ли то много помаже Русији да брани своје националне интересе пред Лукашенком? Руске сировинске компаније и банке раде у свим околним земљама, и чини се да оне пре лобирају за постсовјетске земље у Русији, а не обрнуто.

Да, не може се негирати извесна рационалност оне тачке гледишта према којој одбацивање косовског баласта и хитна евроинтеграција могу одговорити прагматичним интересима Србије. То може да порузрокује побољшање економске ситуације, да привуче инвестиције, људи ће добити европске пасоше и у напаћеној балканској земљи коначно ће завладати свеопшти рај. Ипак ја нисам Србин, већ Рус, и зато цинично полазим од интереса Русије, којој боравак Србије у европском рају није потребан ни у каквом облику. И за одбрану тих интереса Москве је тренутно потребно само једно — да се не упушта ни у какве нове дилове, „договоре“ и „компромисе“ за Косово — чак ни у оне који „потпуно одговарају српској страни“. Сваки „компромис“ о којем толико воли да говори званични Београд, анулираће последње трагове руског присуства у региону. Став Русије (не декларативни, него реални) треба да буде крајње једноставан: независност Косова не признавати ни под каквим околностима, све покушаје ступања сепаратистичке творевине у УН или друге међународне организације у којима Москва има право вета блокирати без поговора, независно од тога како се према томе односи актуелно српско руководство.

Ни Србији, ни Русији тренутно није неопходно „хитно регулисање косовског конфликта“, упркос непрекидним мантрама „светске заједнице“. Не треба ништа регулисати, треба просто чврсто стајати на својим позицијама. Да, притисак на Александра Вучића ће јачати, али

тельно легализовать итоги кровавой бани, которую Силы Добра устроили Югославии более двадцати лет назад. И если Россия сбросит этот свой единственный козырь, она в ту же секунду перестанет быть на Балканах нужной кому бы то ни было и зачем бы то ни было. В ней исчезнет малейшая потребность, её просто не станет.

И, главное, здесь следует понимать, что для позиции России фатальный характер будет носить В ПРИНЦИПЕ ЛЮБАЯ договорённость по статусу края, которую может заключить современный Белград с современной Приштиной. Даже если представить, что Запад вдруг смилостивится над несчастной Сербией (этого не случится, но мечтать никто не мешает) и расщедрится вплоть до «разграничения» края на сербскую и албанскую части, то для России и это будет крахом. Если она не «удерживает» Косово, то она не нужна в регионе никому и ни для чего. В этом сценарии для неё просто не останется никакой роли. Текущий статус Косово и Метохии — единственное, что по-настоящему останавливает Сербию на пути интеграции в ЕС (и неминуемого вступления в НАТО). После чего будет упразднён последний бастион сербства в регионе — Республика Сербская, и унитарная Босния и Герцеговина также окажется в Североатлантическом альянсе.

Традиционное сербское русофильство, которое обычно считается активом Москвы, тоже на этом закончится. Сербь действительно любят Россию, однако любят они её не как что-то абстрактное. Она воспринимается как последняя надежда, как последний оплот на пути всепокрушающей машины, несущей Сербии окончательное расчленение и порабощение. И если Россия сама добровольно откажется от этой роли, то она сразу станет Главным Предателем,

и закрепить этот новый образ ей очень помогут контролируемые Западом медиа, те самые, которые сегодня так рьяно поддерживают «независимое Косово». И они же будут весьма убедительно изображать НАТО как единственную гарантию от дальнейшего распада страны, когда вслед за Косово и Метохией встанет вопрос Прешево, Санджака, Воеводины...

На что в этой ситуации сможет опереться Москва? На сербскую нефтянку, в которой она держит контрольный пакет акций? На присутствие в регионе своего бизнеса? В этом плане можно вспомнить Белоруссию, где Газпром владеет местной газотранспортной системой. Сильно это помогает России при позиционировании своих национальных интересов перед лицом Лукашенко? Российские сырьевые компании и банки действуют по всему ближнему зарубежью, и кажется, что они скорее лоббируют интересы постсоветских стран в России, нежели наоборот.

Да, нельзя исключать некоторую рациональность точки зрения, согласно которой сброс Косово как балласта и скорейшая евроинтеграция может прагматично соответствовать интересам Сербии. Может улучшиться экономическая ситуация, появятся инвестиции, люди получают европейские паспорта, и в многострадальной балканской стране наконец наступит всеобщий парадиз. Однако я не серб, я русский, и потому цинично исхожу из интересов России, которой пребывание Сербии в евросоюзном раю не нужно ни в каком виде. И для отстаивания этих интересов Москве сейчас нужно лишь одно — не ввязываться ни в какие новые сделки, «договорённости» и «компромиссы» по Косово — даже в те, которые «полностью устраивают сербскую сторону». Любой «компромисс», о котором так лю-

дугорични руски и српски интереси су важнији од проблема једног председника, чија каријера може да се заврши кроз годину дана. Русија треба да спречава све покушаје легализације независности Косова на међународном нивоу, Србија треба да буде упорна и да јача своје ору-

жане снаге, истовремено радећи на томе да њена армија и специјалне службе изађу ван контроле НАТО-а и западних обавештајних служби. А даље да чека. За сада да чека. И успеће у свему.

19. марта 2021.

бит говорить официальный Белград, обнулит последние намёки на российское присутствие в регионе. Позиция России (не декларативная, а реальная) должна быть очень простой: независимость Косово не признавать ни при каких обстоятельствах, любые попытки вступления сепаратистского образования в ООН или другие международные организации, в которых у Москвы есть право вето, безоговорочно блокировать вне зависимости от того, как к этому отнесётся действующее сербское руководство.

Ни для Сербии, ни для России сейчас нет никакой необходимости в «скорейшем урегулировании косовского конфликта», вопреки непрерывным закликаниям «мирового сообщества».

Не надо ничего урегулировать, надо просто стоять на своём. Да, давление на Александра Вучича будет усиливаться, но долгосрочные российские и сербские интересы важнее проблем одного президента, карьера которого может закончиться уже через год. России надо предотвращать любые попытки легализации независимости Косово на международном уровне, Сербии — упорствовать и укреплять свои вооружённые силы, одновременно добиваясь вывода армии и спецслужб из-под контроля НАТО и западных разведок. А дальше ждать. Пока ждать. И всё получится.

19 марта 2021

Косово, Сербия и Россия

Редакция *Владимир Зотов*

Перевод с сербского *Татьяна Стоянович*

Корректор *Ф. М. Колеров*

Верстка *Р. В. Павлов*

Подписано в печать 25.09.2021. Формат 70x108 1/16
Бумага офсетная. Гарнитура «Альдин 401». Печать офсетная
Усл. печ. л. 6,65. Тираж 1000 экз. Заказ № NNNNNN

Информационное агентство REGNUM
119072, г. Москва, Берсеневский пер., д. 2, стр. 1

Отпечатано в ООО «АПРЕСС»
420054, РТ, г. Казань, ул. Кулагина, д. 10, оф. 220

